

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN ARVIOINTIKESKUS
NATIONELLA CENTRET
FÖR UTBILDNINGSAUTVÄRDERING

AMMATILLINEN OSAAMINEN KAUNEUDENHOITOALAN PERUSTUTKINNOSSA

Paula Kilpeläinen

Julkaisut 10:2019

AMMATILLINEN OSAAMINEN KAUNEUDENHOITOALAN PERUSTUTKINNOSSA

Paula Kilpeläinen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN ARVIINTIKESKUS
NATIONELLA CENTRET
FÖR UTBILDNINGSPÅVÄRDERING

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
Julkaisut 10:2019

JULKAISIJA Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

KANSI JA ULKOASU Juha Juvonen (org.) & Sirpa Ropponen (edit)

TAITTO Ritva Saurio

ISBN 978-952-206-505-6 (nid.)

ISBN 978-952-206-506-3 (pdf)

ISSN 2342-4176 (painettu)

ISSN 2342-4184 (verkkojulkaisu)

ISSN-L 2342-4176

PAINATUS PunaMusta Oy, Tampere

© Kansallinen koulutuksen arviointikeskus ja tekijä

Kilpeläinen, P. 2019. Ammatillinen osaaminen kauneudenhoitoalan perustutkinnossa. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.

Tausta. Arviointi kohdistuu ammatilliseen osaamiseen kauneudenhoitoalan perustutkinnossa. Arviointiaineisto on koottu näytöistä ja niiden järjestämistä kuvaavasta täydentävästä aineistosta. Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointi on luonteeltaan kehittävää, ja arvioinnin toteuttamisessa korostetaan koulutuksen järjestäjien aktiivista osallistumista ja arvioinnin vuorovaikutteisuutta. Kehittävää luonnetta kuvaavat myös koulutuksen järjestäjien tekemä itsearviointi sekä koulutuksen järjestäjille toimitetut palauteraportit, joiden pohjalta järjestäjät voivat verrata omia tuloksiaan kansallisiin tuloksiin.

Arviointi kohdistui kaikkiin syksyllä 2015 kauneudenhoitoalan perustutkinnon ammatillisena peruskoulutuksena aloittaneisiin opiskelijoihin ja kaikkiin kyseistä koulutusta järjestäviin yksiköihin. Arviointiaineistoa koottiin koko koulutuksen ajan aina kevätlukukauden 2018 loppuun saakka. Arviointiaineisto kattoi 29 koulutuksen järjestäjää, 767 opiskelijaa ja 3 838 näyttöä.

Ammatillinen osaaminen. Yli puolet (52 %) tutkinnon osan näytön arvosanoista oli kiitettäviä, 42 prosenttia hyviä ja 6 prosenttia tyydyttäviä. Erityisopiskelijoiden yleisin näytöstä saatu arvosana oli hyvä. Erityisopiskelijoiden arvosanoissa oli vähemmän kiitettäviä ja enemmän hyviä ja tyydyttäviä arvosanoja kuin muilla opiskelijoilla. Kaikki erityisopiskelijat suorittivat näytöt ilman mukautettuja tavoitteita.

Suomenkielisillä opiskelijoilla yleisin näytöistä saatu arvosana oli kiitettävä ja ruotsinkielisillä hyvä. Arvosanoissa oli eroja myös arviointikäytäntöjen, koulutuksen järjestäjien ja alueiden välillä.

Koulutuksen työelämälähtöisyys. Koulutuksen työelämälähtöisyys toteutuu kauneudenhoitoalan koulutuksessa melko hyvin. Yli puolet (52 %) kauneudenhoitoalan näytöistä suoritettiin työelämässä, mikäli mukaan lasketaan myös työpaikan ja oppilaitoksen yhdistelmänäytöt. Työelämän edustaja oli mukana enemmistössä näyttöjen arvioinneista. Työpaikkanäyttöjen määrässä oli suurta vaihtelua järjestäjien välillä. Koulutuksen järjestäjien mukaan osaamisen hankkimiseen ja näyttöihin soveltuvia työpaikkoja on tarjolla kohtalaisesti. Enemmistöllä järjestäjistä työpaikka on keskeinen oppimisympäristö ja yhteistyö työelämän kanssa vakiintunutta.

Näyttötoiminnan laatu. Koulutuksen järjestäjien näyttötoiminnan kokonaislaatu oli keskimäärin kehittyvällä tasolla ja siinä oli paikoin suurtakin vaihtelua järjestäjien välillä. Näyttötoiminnan erityisenä vahvuutena oli elinikäisen oppimisen avaintaitojen arviointi, näyttöjen toteuttaminen oppilaitoksessa sekä osaamisen arviointi. Järjestäjien mukaan myös kriteeriperusteinen ja laaja-

alainen osaamisen arviointi ovat toteutuneet hyvin kauneudenhoitoalan näytöissä. Näyttöjen sisällönanalyysi osoitti, että yli puolet (55 %) näytöistä alitti tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset, eli olivat liian helppoja. Yhteisten tutkinnon osien integrointi näyttöihin on vielä vähäistä ja satunnaista useilla järjestäjillä.

Noin joka kolmas työpaikkaohjaaja oli koulutettu näytön ohjaukseen ja arviointiin. Koulutettujen työpaikkaohjaajien määrässä oli suurta vaihtelua koulutuksen järjestäjien välillä. Arvioinnin mukaan opettajien osaamisen kehittämiseen panostetaan ja se on vakiintunutta toimintaa lähes kaikilla järjestäjillä.

Arvioinnin osoittamat keskeisimmät kehittämistarpeet kohdistuvat koulutuksen työelämälähtöisyyden ja työpaikkaohjaajien ohjaus- ja arviointiosaamisen varmistamiseen ja kehittämiseen sekä näyttöjen, arvioinnin ja oppimisympäristöjen laadun varmistamiseen.

Kilpeläinen, P. 2019. Yrkeskompetens i grundexamen inom skönhetsbranschen. Helsingfors: Nationella centret för utbildningsutvärdering.

Bakgrund. Utvärderingen gäller yrkeskompetens i grundexamen inom skönhetsbranschen. Utvärderingsmaterialet har samlats in från yrkesprov och det kompletterande material som beskriver hur dessa anordnas. Bedömningen av inlärningsresultaten inom yrkesutbildningen är utvecklande till sin karaktär, och vid genomförandet av bedömningen betonas utbildningsanordnarnas aktiva deltagande och växelverkan vid bedömningen. Ett tecken på den utvecklande karaktären är även den självvärdering som genomförs av utbildningsanordnarna samt de feedbackrapporter som lämnas till dem och utifrån vilka anordnarna kan jämföra sina resultat med nationella resultat.

Utvärderingen gällde alla studerande som inlett grundexamen inom skönhetsbranschen som grundläggande yrkesutbildning hösten 2015 och alla de enheter som ordnar utbildningen i fråga. Utvärderingsmaterial samlades in under hela utbildningen fram till slutet av vårterminen 2018.

Utvärderingsmaterialet omfattade 29 utbildningsanordnare, 767 studerande och 3 838 yrkesprov.

Yrkeskompetens. Över hälften (52 procent) av vitsorden för yrkesprov för en examensdel var berömliga, 42 procent var goda och 6 procent var nöjaktiga. Det vanligaste vitsordet för yrkesprov hos specialstuderande var god. De specialstuderande hade färre berömliga vitsord och fler goda och nöjaktiga vitsord jämfört med de övriga studerandena. Alla specialstuderande avlade yrkesproven utan anpassade mål.

Det vanligaste vitsordet hos finskspråkiga studerande var berömlig, medan det vanligaste vitsordet hos svenskspråkiga studerande var god. Det förekom även skillnader i vitsorden beroende på bedömningspraxis, utbildningsanordnare och område.

Utbildningens arbetslivsorientering. Utbildningens arbetslivsorientering genomförs rätt väl i utbildningen för grundexamen inom skönhetsbranschen. Över hälften (52 procent) av yrkesproven inom skönhetsbranschen genomfördes i arbetslivet om man även inkluderar kombinerade yrkesprov mellan arbetsplats och läroanstalt. En representant för arbetslivet deltog i bedömningen av de flesta yrkesprov. Antalet yrkesprov på arbetsplatser varierade stort mellan anordnarna. Enligt utbildningsanordnarna fanns det måttligt med arbetsplatser som lämpar sig för förvärvande av kompetens och genomförande av yrkesprov. De flesta anordnare anser att arbetsplatserna är viktiga inlärningsmiljöer och har ett etablerat samarbete med arbetslivet.

Yrkesprovets kvalitet. Den övergripande kvaliteten på utbildningsanordnarnas yrkesprov låg i genomsnitt på nivån "Under utveckling", och det förekom i vissa avseenden stora skillnader mellan

anordnarna. En särskild styrka inom yrkesproven var utvärderingen av nyckelfärdigheterna inom livslångt lärande, genomförandet av yrkesprov på läroanstalterna samt bedömningen av kompetens. Enligt anordnarna har även den kriteriebaserade och omfattande bedömningen av kompetens genomförts väl vid yrkesprov inom skönhetsbranschen. En analys av innehållet i yrkesproven visade att över hälften (55 procent) av yrkesproven inte motsvarade kraven på yrkeskompetens i examensdelen utan var alltför enkla. De flesta anordnare har hittills endast sporadiskt och i en begränsad utsträckning integrerat de gemensamma examensdelarna i yrkesproven.

Cirka var tredje arbetsplatshandledare hade genomgått utbildning inom handledning och bedömning av yrkesprov. Antalet utbildade arbetsplatshandledare varierade mycket mellan utbildningsanordnarna. Enligt utvärderingen satsar nästan alla anordnare på utvecklingen av lärarnas kompetens och utvecklingen utgör en del av den etablerade verksamheten.

Utvärderingen visar att de viktigaste utvecklingsbehoven är att säkerställa och utveckla utbildningens arbetslivsorientering och handlednings- och bedömningskompetensen hos arbetsplatshandledarna samt att säkerställa kvaliteten på yrkesprov, bedömning och inlärningsmiljöer.

Kilpeläinen, P. 2019. Vocational competence in the Vocational Qualification in Beauty Care. Helsinki: Finnish Education Evaluation Centre.

Background. The evaluation focuses on vocational competence in the upper secondary level Vocational Qualification in Beauty Care. The evaluation data was obtained from vocational skills demonstrations and supplementary data describing the arrangement of such demonstrations. Evaluation of learning outcomes in vocational education and training is development-oriented by its nature, and the implementation of the evaluation emphasises VET providers' active involvement and the interactive nature of evaluation. This development-oriented nature is also reflected in the self-assessments conducted by the VET providers and the feedback reports submitted to them, which the providers can use to compare their own results with national results.

The evaluation focused on all students who started studying towards a Vocational Qualification in Beauty Care in vocational upper secondary education and training (VET) in autumn 2015 and on all units providing such VET programmes. The evaluation data was collected over the entire duration of the programme until the end of spring term 2018. The evaluation data covered 29 VET providers, 767 students and 3 838 demonstrations.

Vocational competence. More than one half (52 %) of the grades awarded for demonstrations related to a qualification unit were “excellent”, 42% “good” and 6% “satisfactory”. The most common grade awarded for the demonstration to special needs students was “good”. Special needs students received fewer “excellent” and more “good” and “satisfactory” grades than other students. All special needs students completed the demonstrations without modified learning outcomes. The most common grade awarded to Finnish-speaking students was “excellent” and to Swedish-speaking students “good”. Differences between evaluation practices, VET providers and regions were also found in the awarded grades.

Working life relevance of the programme. The VET programmes in beauty care show a reasonably good level of working life relevance. If vocational skills demonstrations organised jointly in the workplace and at the educational institution are included, more than one half of the vocational skills demonstrations (52%) were performed in working life. Representatives from working life took part in the assessments of most of the demonstrations. There was great variation between the VET providers in the number of demonstrations conducted at workplaces. According to the VET providers, the availability of workplaces suitable for acquiring competence and conducting vocational skills demonstrations is reasonable. With the majority of the VET providers, the workplace is a central learning environment and their cooperation with working life is well established.

Quality of demonstration activities. The overall quality of the demonstration activities among the VET providers was on average at a developing level and partly had wide variation between the VET providers. A particular strength in the demonstration activities was the evaluation of the key skills of lifelong learning, the implementation of demonstrations in VET institutions and the assessment of competence. According to the VET providers, broad-based assessment based on criteria has also been well implemented in the demonstrations in the field of beauty care. A content analysis of the demonstrations showed that more than one half of them (55%) fell below the accepted level of the vocational skills requirements for the unit, which means that they were too easy. The integration of common units into demonstrations is still uncommon and happens only occasionally at many VET providers.

About one third of the workplace instructors had received training for the guidance and assessment of demonstrations. There was wide variation between the VET providers in the number of trained workplace instructors. According to the evaluation, investments are made in developing the competence of teachers and this is well-established activity at almost all VET providers.

The most important development needs revealed by the evaluation were identified in ensuring and developing the working-life relevance of the VET programme and the guidance and assessment skills of the workplace instructors and in ensuring the quality of the vocational skills demonstrations, assessment and learning environments.

Sisältö

Tiivistelmä	3
Sammandrag	5
Abstract	7
1 Johdanto	11
2 Arviointiprosessi ja menetelmät	13
2.1 Arviointiasetelma ja -kysymykset	13
2.2 Arviointitiedon koonti	14
2.3 Tulosten analysointi ja raportointi	16
3 Oppimistulokset	19
3.1 Näyttöjen arvosanat	20
3.2 Koulutuksen järjestäjien väliset erot näyttöjen arvosanoissa	23
3.3 Arvosanat opetuskielen ja koulutuksen järjestäjän sijainnin mukaan	24
3.4 Näyttöjen toteuttamis- ja arviointitavat	26
4 Erityisopiskelijoiden oppimistulokset	31
5 Näyttöjen sisältö	35
6 Näyttötoiminnan laatu koulutuksen järjestäjien arvioimana	37
6.1 Pedagogisen toiminnan määrälliset taustatiedot	37
6.2 Vastaavuus näyttöjen laatuvaatimuksiin	38
6.3 Kokonaisarviointi ja arviointi teemoittain	42
7 Arvioinnin luotettavuus	55
8 Arvioivat johtopäätökset	57
9 Kehittämissuosituks	61
Lähteet	63
Liitteet	70
Liite 1 Itsearviointilomake	65
Liite 2 Näyttöjen arvosanojen tunnusluvut tutkinnon osittain	75
Liite 3 Näyttöjen suorituspaikat tutkinnon osittain	78

1 Johdanto

Kauneudenhoitoalan perustutkinnon oppimistuloksia arvioitiin vuosina 2015–2018. Arviointi perustui opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymään arviointisuunnitelmaan (Koulutuksen arviointisuunnitelma vuosille 2012–2015) ja sen täydennyspäätökseen (OKM 13/500/2013) sekä kauneudenhoitoalan perustutkinnon perusteissa määritettyihin tavoitteisiin, ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin (Kauneudenhoitoalan perustutkinto 2009, 2015).

Arvioinnissa analysoitiin sitä, miten hyvin opiskelijat ovat saavuttaneet tutkintojen perusteissa määritetyt ammattitaitovaatimukset ja miten hyvin osaaminen siten vastaa työelämän tarpeita. Lisäksi arvioitiin, miten koulutuksen järjestäjät hallitsevat näyttötoiminnan laatua. Tieto oppimistuloksista koottiin näytöistä. Arviointi kohdistui siten koulutuksen järjestäjän ja työpaikkojen yhdessä suunnittelemiin, toteuttamiin ja arvioimiin työtilanteisiin ja työprosesseihin ja opiskelijan ammatilliseen osaamiseen.

Oppimistulosten arviointi kohdistui kaikkiin koulutuksen järjestäjiin, jotka järjestivät kauneudenhoitoalan perustutkintoa ammatillisena peruskoulutuksena vuosina 2015–2018. Arvioinnin kohteena olivat kaikki opiskelijat, jotka aloittivat kyseisen koulutuksen syksyllä 2015. Arviointitietoa koottiin kolmen vuoden ajalta. Arviointiaineisto koostui näyttöjen arvosanoista sekä täydentävästä aineistosta, jota varten koottiin koulutuksen järjestäjien itsearvioinnit sekä näyttöjen kuvaukset. Itsearvioinneissaan koulutuksen järjestäjät tuottivat sekä määrällistä että laadullista tietoa muun muassa näyttöjen suunnittelusta, toteutuksesta ja kehittämisestä.

Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointi on luonteeltaan kehittävää, ja arvioinnin toteuttamisessa korostetaan koulutuksen järjestäjien aktiivista osallistumista ja arvioinnin vuorovaikutteisuutta. Aineisto koottiin suoraan koulutuksen järjestäjien toteuttamista näytöistä. Kehittävää luonnetta kuvaavat myös koulutuksen järjestäjien tekemä itsearviointi sekä koulutuksen järjestäjille toimitetut palauteraportit, joiden pohjalta järjestäjät voivat verrata omia tuloksiaan kansallisiin tuloksiin. Arvioinnin monitahoisuus varmistettiin kutsumalla kaksi alan opettajaa tulosten tulkintaan ja johtopäätösten tekoon.

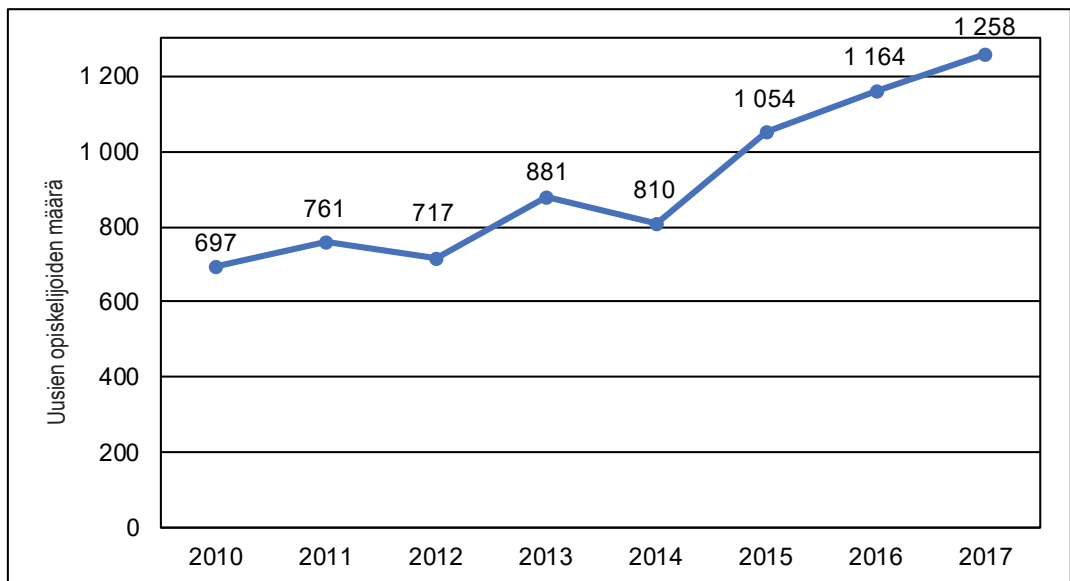
Raportin alussa kuvataan arviointiprosessi ja menetelmät sekä arviointikysymykset. Tulosoioissa kuvataan näyttöjen arvosanat sekä niiden toteuttamis- ja arviointitavat ja näyttöjen sisällön analyysia koskevat tulokset sekä koulutuksen järjestäjien itsearvioinnin tulokset. Raportin lopussa tarkastellaan arvioinnin luotettavuutta sekä esitetään arviointiin perustuvat johtopäätökset ja kehittämissuosituksset.

Ammattialan kuvaus

Hiusalan ja kauneudenhoitoalan perustutkinnot yhdistyivät 1.8.2018 alkaen hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnoksi. Uuden tutkinnon osaamisalat ovat: parturityön osaamisala, kampaajatyön osaamisala, hius- ja kauneudenhoidon neuvonnan osaamisala sekä ihon hoidon osaamisala. Tutkintonimikkeinä ovat kosmetologi, kampaaja, kosmetiikkaneuvoja ja parturi.

Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon suorittaneilla on ammattitaito palvella asiakkaita sekä myydä hius- ja kauneudenhoitoalan tuotteita ja palveluja. Asiakaspalvelutaitojen lisäksi hyvä tuotetuntemus sekä työ- ja asiakasturvallisuudesta huolehtiminen ovat osaamisen ydintä. Tutkinnon suorittaneilla on laaja-alaisen perusosaamisen lisäksi osaamisalan mukainen erikoistuneempi osaaminen. Kosmetiikkaneuvojat osaavat ohjata ja neuvoa asiakkaita ihon ja hiusten hoidossa sekä tuotteiden käytössä. Kosmetologeilla on ammattitaito tehdä asiakkaille kasvo-, jalka- ja käsihoitoja sekä opastaa asiakkaita ihon itsehoidossa ja tuotteiden käytössä. Valinnaisilla tutkinnon osilla osaamista voidaan laajentaa kaikissa osaamisaloissa. (Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon perusteet 2018.)

Alan opinnot aloittaneiden määrä on ollut vuodesta 2014 lähtien selvässä nousussa (kuvio 1). Vuonna 2017 kauneudenhoitoalan perustutkinnon opinnot aloitti yhteensä 1 258 opiskelijaa opetussuunnitelmaperusteisena tai näyttötutkintotavoitteisena ammatillisena koulutuksena. Opiskelijamäärän kasvua selittää muun muassa koulutuslupien myöntäminen uusille koulutuksen järjestäjille. Vuonna 2015 valmistuneista kauneudenhoitoalan opiskelijoista noin 73 % oli töissä, 9 % opiskeli ja 11 % oli työttömänä vuosi valmistumisen jälkeen. (Vipunen, opetushallinnon tilastopalvelu.)

KUVIO 1. Uusien opiskelijoiden määrä vuosina 2010–2017 kauneudenhoitoalan perustutkinnossa

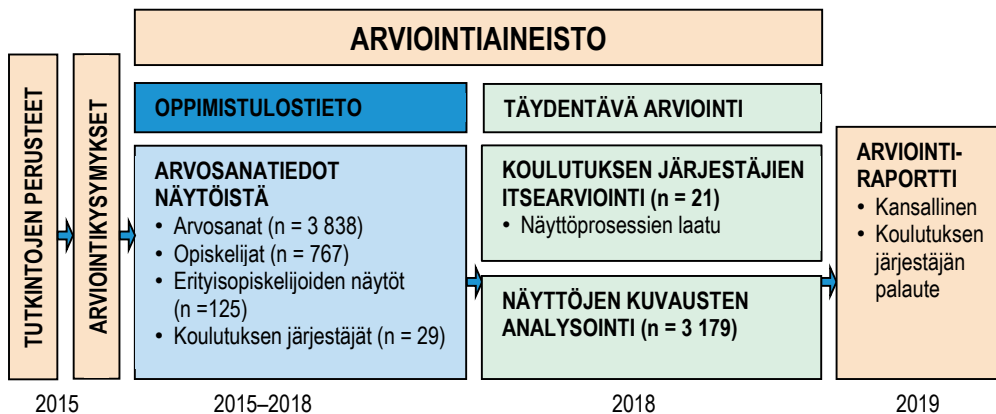
Arviointiprosessi ja menetelmät

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus vastasi arvioinnin suunnittelusta, organisoinnista, tulosten analysoinnista sekä raportin laatimisesta. Arviointiryhmään kuuluivat arviointineuvos Paula Kilpeläinen, arviointisuunnittelija Veera Hakamäki-Stylman sekä assistentti Ritva Saurio. Tulosten analysoinnista ja raportoinnista vastasi arviointineuvos Paula Kilpeläinen. Tulosten analysointiin ja raportointiin osallistui myös korkeakouluharjoittelija Tiia-Jessica Supi. Arviointiryhmään kutsuttiin alan asiantuntijoina lehtori Susanna Korpinen-Back Stadin ammattiopistosta ja lehtori Mervi Rapp Omniasta. He analysoivat näyttöjen kuvaukset, osallistuivat arvioinnin tulosten tulkintaan sekä johtopäätösten ja kehittämissuositusten laadintaan.

Koulutuksen järjestäjät nimesivät arvioinnin yhdyshenkilöt, jotka kokosivat arviointitiedot ja toimittivat ne Kansalliseen koulutuksen arviointikeskukseen. Järjestäjät vastasivat omien tietojensa luotettavuudesta.

2.1 Arviointiasetelma ja -kysymykset

Kuviossa 2 kuvataan kauneudenhoitoalan perustutkinnon oppimistulosten arvioinnin rakenne, prosessi, arviointiaineistot ja aikataulu.

KUVIO 2. Kauneudenhoitolan perustutkinnon oppimistulosten arviointiasetelma

Arviointikysymykset olivat:

1. Miten hyvin opiskelijoiden osaaminen vastaa työelämän edellyttämiä ja tutkinnon perusteissa määritettyjä ammattitaitovaatimuksia?
2. Miten koulutuksen järjestäjät hallitsevat näyttöjen järjestämiseen liittyvän prosessin laatua?
3. Miten hyvin näyttöjen sisällöt vastaavat ammattitaitovaatimuksia?
4. Miten elinikäisen oppimisen avaintaidot integroituvat näyttöihin ja miten näitä vaatimuksia koskevaa osaamista arvioidaan niiden osana?
5. Miten näyttöjä tulisi kehittää niiden laadun varmistamiseksi ja oppimistulosten parantamiseksi?

2.2 Arviointitiedon koonti

Näyttöjä koskevat tiedot

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus kokosi arviointitietoa kaikilta kauneudenhoitoalan perustutkintoa ammatillisena peruskoulutuksena järjestäviltä koulutuksen järjestäjiltä. Tiedonkeruu kohdistui vuonna 2015 opintonsa aloittaneiden opiskelijoiden näyttöihin. Arviointitietoa koottiin kolmen lukuvuoden ajan. Kahden ensimmäisen lukuvuoden tiedot koulutuksen järjestäjät toimittivat Excel-lomakkeella. Viimeisen lukuvuoden tiedot saatiin Koski-järjestelmästä. Määrälliset tunnusluvut olivat seuraavat:

1. Oppilaitoksen numero (Tilastokeskuksen numerointi)
2. Opiskelijan suku- ja kaikki etunimet
3. Opiskelijan henkilökohtainen tunniste (opiskelijahallintojärjestelmässä käytetty ID)
4. Opintojen aloituspäivä tässä oppilaitoksessa
5. Opintojen aloituspäivä tässä tutkinnossa
6. Opiskelijan sukupuoli
7. Perustutkinto
8. Tutkinnon osa
9. Tutkinnon osan näytön arvosanat arviointikohteittain (arvosana-asteikko 1–3)
10. Tutkinnon osan näytön arvosana (arvosana-asteikko 1–3)
11. Tutkinnon osan näytön arvosanasta päättämisen ajankohta (pv.kk.vvvv)
12. Näytön suorittaminen työssäoppimisen¹ yhteydessä (kyllä/ei)
13. Näyttöpaikka (työpaikka / oppilaitos / työpaikka ja oppilaitos)
14. Näyttöpaikka/paikat (organisaation/yrityksen/oppilaitoksen nimi/nimet)
15. Lyhyt kuvaus näytöstä
16. Arviointikeskusteluun osallistuneet
17. Tutkinnon osan näytön arvosanasta päättäneet osapuolet.

¹ Työssäoppimisesta käytetään tekstissä myös termiä työpaikalla järjestettävä koulutus.

Erityistä tukea tarvitsevista opiskelijoista² koottiin samat tiedot lukuun ottamatta kohtia 2, 3 ja 12. Lisäksi kerättiin seuraavat tiedot:

1. Opiskeluryhmä
 - erityisoppilaitoksessa
 - erityisopiskelijoiden ryhmässä ammatillisessa oppilaitoksessa
 - tavallisessa opiskelijaryhmässä ammatillisessa oppilaitoksessa
2. HOJKS (kyllä / ei / en osaa sanoa)
3. Käytettiinkö näytön arvioinnissa mukautettuja tavoitteita (kyllä/ei)
4. Tavoitteiden mukauttamisen tapa
5. Arvosanan antamisen tapa (numeerinen / numeerinen ja sanallinen / sanallinen)
6. Sanallisen arvioinnin kuvaus
7. Opiskelijalle järjestetyt tukitoimet näytössä
8. Erityisopetuksen syy.

Koulutuksen järjestäjien itsearviointi

Koulutuksen järjestäjät arvioivat näyttöihin liittyvää toimintaansa itsearviointilomakkeen (liite 1) avulla täydentävän arvioinnin vaiheessa keväällä 2018. Itsearvioinnissa kartoitettiin koulutuksen toteuttamiseen ja näyttöjen toimeenpanoon liittyviä tietoja, näyttöjen suunnittelua, johtamista, seuranta ja arviointia sekä kehittämistä. Itsearviointi toteutettiin monitahoisessa ryhmässä, jossa oli opettajien, työelämän, opiskelijoiden ja johdon edustajia. Itsearviointiaineisto koostui moniportaiseen asteikkoon ja avoimiin vastauksiin perustuvasta arvioinnista.

Näyttöjen kuvaukset

Kaksi alan opettajaa analysoi näyttöjen kuvaukset eli sisällöt sellaisina kuin ne ilmaistiin näyttötodistuksissa. Arvioinnin tarkoituksena oli analysoida, vastaavatko näyttöjen sisällöt tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksia.

Arviointiaineiston laajuus

Kauneudenhoitoalan perustutkinnon oppimistulosten arviointiaineisto kuvataan taulukossa 1. Arvioinnissa oli mukana 29 koulutuksen järjestäjää. Arviointitietoa saatiin noin 767 opiskelijan 3 838 näytöstä. Itsearviointiaineiston toimitti 21 koulutuksen järjestäjää. Näytön kuvaukset analysoitiin 3 179 näytöstä.

² Erityistä tukea tarvitsevista opiskelijoista käytetään tekstissä myös termiä erityisopiskelijat.

TAULUKKO 1. Arviointiaineisto

Aineisto	n
Koulutuksen järjestäjät	29
Opiskelijat	767
Näytöt	3 838
Erityisopiskelijoiden näytöt	125
Itsearviointit	21
Näytön kuvaukset	3 179

2.3 Tulosten analysointi ja raportointi

Määrälliset tiedot koostuivat näyttöjen arvosanoista, opiskelijoiden taustatiedoista sekä näyttöprosessien laatua kuvaavista tunnusluvuista. 1.1.2018 voimaan tulleen uuden ammatillisen koulutuksen lain mukaan näyttöjä ei enää arvioida arviointikohteittain. Näin ollen näytöistä raportoidaan tutkinnon osien näytön arvosanat. Lisäksi arvosanoja tarkastellaan taustamuuttujien, kuten opetuskielen, koulutuksen järjestäjän sijainnin, näyttöpaikan ja näytön arvioijan mukaan. Vertailua ei tehdä sukupuolen mukaan, sillä aineistossa oli vain muutama miesten suorittama näyttö. Näyttöjen toteuttamis- ja arviointikäytännöistä raportoidaan näyttöjen suorituspaikat ja arvosanasta päättäneet osapuolet. Muiden kuin erityisopiskelijoiden oppimistulokset raportoidaan luvussa 3. Erityisopiskelijoiden oppimistulokset raportoidaan luvussa 4.

Tuloksia tarkasteltaessa ja vertailtaessa käytetään frekvenssi- ja prosenttijakaumia sekä keskiarvo-, moodi-, mediaani- ja hajontalukuja. Arvosanojen eroja erilaisten taustamuuttujien, kuten kielen ja järjestäjän sijainnin suhteen analysoidaan tilastollisesti. Kahden ryhmän väliset keskimääräiset keskiarvoerot on analysoitu t-testillä ja usean ryhmän väliset erot yksisuuntaisella varianssi-analyysillä (Anova). Tilastollisen testauksen avulla voidaan arvioida, kuinka todennäköistä on, että havaittu ero olisi syntynyt sattumalta: tilastollisesti merkitsevä ero viittaa siihen, että eron taustalla ovat vähintään 95 prosentin todennäköisyydellä muut kuin satunnaiset tekijät. Tällöin erojen taustalla olevien satunnaisten tekijöiden todennäköisyydeksi jää 5 prosenttia. Tilastollisesti merkitsevä ero on raportoitu silloin kun $p < 0,05$. Kuvioissa ja taulukoissa prosenttijakaumat ovat pyöristetty kokonaisluvuiksi, joten niiden summa voi olla hieman alle tai yli 100.

Kaksi alan opettajaa analysoi näyttöjen kuvaukset. Analyysin tarkoituksena oli selvittää, miten yksittäinen näyttö vastaa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksia. Arvioinnissa käytettiin kolmiportaista asteikkoa ja kriteerejä: 1 = helppo, alittaa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukset, 2 = sopiva, vastaa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksia, 3 = vaikea, ylittää tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukset. Näyttöjen kuvausten analyysin tulokset raportoidaan luvussa 5.

Itsearviointien laadulliset vastaukset analysoitiin sisällön erittelyn menetelmää soveltamalla. Järjestäjien kuvausten sisältö luokiteltiin ja tulokset kirjoitettiin luokituksen pohjalta. Raportissa

keskitytään kuvaamaan oppimistulosten arvioinnin kannalta keskeisiä näkökohtia. Itsearvioinnin tulokset raportoidaan luvussa 6.

Keväällä ja syksyllä 2018 koulutuksen järjestäjille toimitettiin palauteraportit, joissa järjestäjän oppimistuloksia ja itsearvioinnin tuloksia verrataan kansallisiin tuloksiin.

Arvioinnin luotettavuutta tarkastellaan luvussa 7. Arvioivat johtopäätökset esitetään luvussa 8 ja tuloksiin perustuvat kehittämissuositukset luvussa 9.

Oppimistulosten arvioinnin kehittäminen

Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointi on perustunut näyttöihin vuodesta 2007 lähtien. Viimeiset nykymallilla toteutettavat arvioinnit päättyivät viime keväänä (2018). Arviointitietoa on tuotettu 28 perustutkinnosta. Oppimistulosten arviointijärjestelmää on viime vuosina kehitetty laajassa sidosryhmäyhteistyössä. Uutta oppimistulosten arviointijärjestelmää pilotoidaan vuonna 2019. Jatkossa oppimistulosten arviointi kattaa perustutkintojen lisäksi myös ammatti- ja erikoisammattitutkinnot.

Tässä luvussa tarkastellaan näyttöjen määriä ja arvosanoja sekä niiden vertailuja taustamuuttujittain.

Näyttöjen määrä

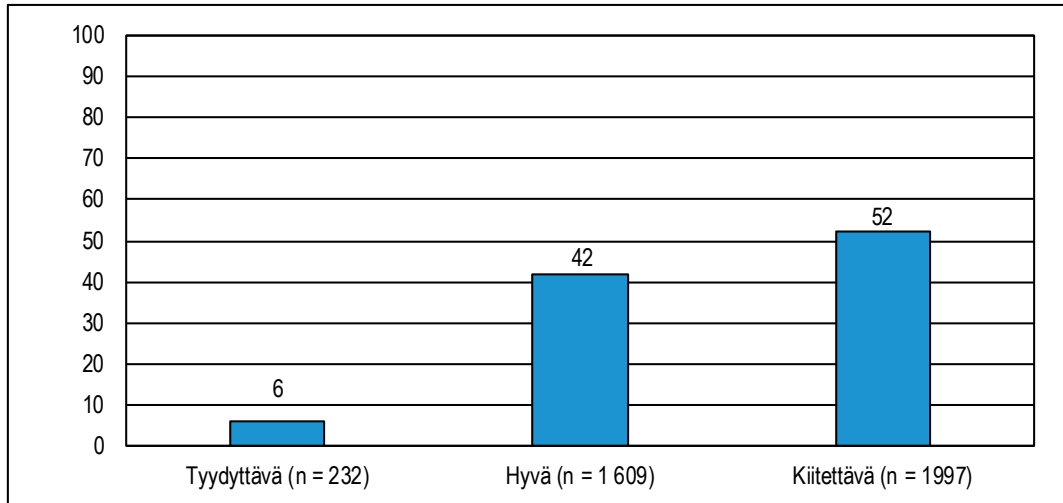
Kauneudenhoitoalan perustutkinnon opiskelijat suorittivat kolmen lukuvuoden aikana yhteensä 3 838 näyttöä (taulukko 2). Enemmistö näytöistä (90 %) tehtiin seuraavissa kaikille opiskelijoille pakollisissa tutkinnon osissa: ihon hoito, ehostus, ihonhoidon ohjaus, kauneudenhoitoalan yrittäjäyys ja yritystoiminta sekä täydentävät ihonhoidot. Valinnaisista tutkinnon osista eniten näyttöjä tehtiin kylpylähoidot-tutkinnon osassa.

TAULUKKO 2. Näyttöjen määrä tutkinnon osittain

Tutkinnon osa	Laajuus osp	n	%
Ihon hoito	45	886	23
Ehostus	10	827	22
Ihonhoidon ohjaus	15	694	18
Kauneudenhoitoalan yrittäjäyys ja yritystoiminta	20	556	14
Täydentävät ihonhoidot	30	516	13
Kylpylähoidot	15	145	4
Kauneudenhoito ja tuoteneuvonta	30	70	2
Erikoisehostus	15	61	2
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen	5	27	1
Yrityksessä toimiminen	15	25	1
Yritystoiminnan suunnittelu	15	14	0
Kosmetologina toimiminen terveydenhuollon toimintaympäristössä	15	11	0
Huippusaajana toimiminen	15	6	0
Yhteensä		3 838	100

3.1 Näyttöjen arvosanat

Yli puolet (52 %) tutkinnon osan näytön arvosanoista oli kiitettäviä, 42 prosenttia hyviä ja 6 prosenttia tyydyttäviä (kuvio 3). Arvosanojen keskiarvo oli 2,46 ja keskihajonta 0,608.

KUVIO 3. Tutkinnon osien näyttöjen arvosanjakaumat (%)

Näyttöjen arvosanojen tunnusluvut ja arvosanjakaumat tutkinnon eri osissa

Liitteessä 2 on kuvattu kaikkien tutkinnon osien näyttöjen arvosanojen tunnusluvut. Arvosanojen keskiarvot vaihtelivat välillä 2,37–2,91 (vähintään 10 suoritusta). Erityisen hyviä arvosanoja opiskelijat saivat seuraavissa tutkinnon osissa: täydentävät ihonhoidot, kauneudenhoito ja tuoteneuvonta, yrityksessä toimiminen sekä kosmetologina toimiminen terveydenhuollon toimintaympäristössä (keskiarvo 2,53–2,91). Näissä tutkinnon osissa yleisin opiskelijoiden saama arvosana näytöistä oli kiitettävä. Matalimmat arvosanat opiskelijat saivat työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen ja ehostuksen -tutkinnon osissa, joissa yleisin opiskelijoiden saama arvosana oli hyvä (keskiarvo 2,37–2,41).

Seuraavaksi tarkastellaan näyttöjen arvosanjakaumia niissä tutkinnon osissa, joissa on suoritettu eniten näyttöjä (kuvio 4). Eniten näyttöjä suoritettiin seuraavissa viidessä tutkinnon osassa:

- Ihon hoito (45 osp), 886 näyttöä
- Ehostus (10 osp), 827 näyttöä
- Ihonhoidon ohjaus (15 osp), 694 näyttöä
- Kauneudenhoitoalan yrittäjyys ja yritystoiminta (20 osp), 556 näyttöä
- Täydentävät ihonhoidot (30 osp), 516 näyttöä

Ihon hoito (45 osp)

Ihon hoito oli kaikille pakollinen tutkinnon osa ja siinä tehtiin noin 886 näyttöä. Tutkinnon osan sisältöihin kuului muun muassa tehdä asiakkaalle kasvojen, vartalon, käsien ja jalkojen ihon hoitoja käyttäen apuna tietoja ihon rakenteesta ja toiminnasta, ihomuutoksista, ihotaudeista, tuki- ja liikuntaelimestön normaalista rakenteesta sekä elimistön toiminnasta. Yli puolet (51 %) opiskelijoista sai tässä tutkinnon osassa näytön arvosanaksi kiitettävän, 43 prosenttia hyvän ja 6 prosenttia tyydyttävän (kuvio 4).

Ehostus (10 osp)

Ehostus oli kaikille pakollinen tutkinnon osa ja siinä tehtiin noin 827 näyttöä. Tutkinnon osan sisältöihin kuului muun muassa tehdä ehostuksia arkeen, juhlaan ja kuvauksiin ottaen huomioon asiakkaan ikä, ihotyyppi, kasvojen anatominen rakenne sekä ihon, hiusten ja silmien väri. Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukseen sisältyi myös ohjata asiakasta ehostuksessa sekä myydä asiakkaalle värjäys-, ehostuspalveluita ja ehostustuotteita sekä huolehtia hygieniasta, puhdistaa, huoltaa ja desinfioida työvälineensä. Ehostuksen tutkinnon osassa opiskelijat saivat yhtä paljon kiitettäviä ja hyviä arvosanoja (47 %). Tyydyttävien arvosanojen osuus oli 6 prosenttia (kuvio 4).

Ihohoidon ohjaus (15 osp)

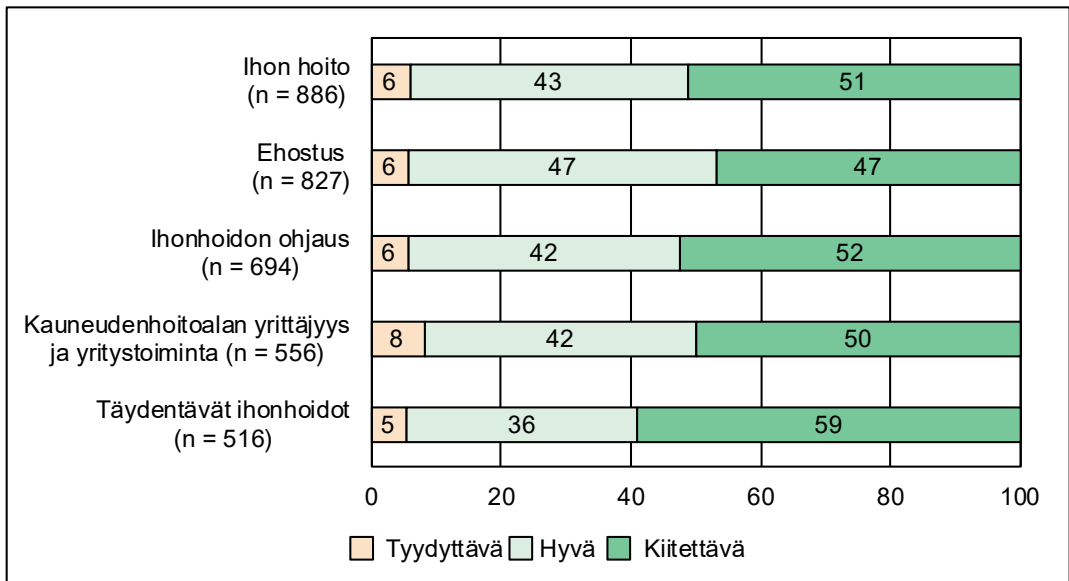
Ihohoidon ohjaus oli kaikille pakollinen tutkinnon osa ja siinä tehtiin noin 694 näyttöä. Tutkinnon osan sisältöihin kuului muun muassa palvella asiakasta sekä yksilönä että ryhmässä ja ohjata asiakkaita ihohoidossa ja ehostuksessa sekä tuotteiden ja hoitopalveluiden käytössä. Ammattitaitovaatimukseen sisältyi myös analysoida asiakkaan ihon ja kehon tilaa ohjattaessaan asiakasta ihon hoidossa, suojauksessa ja terveyden ylläpitämisessä, esitellä ja myydä kauneudenhoitoalan palveluita ja tuotteita sekä järjestää ja organisoida asiakastilaisuuksia. Tässä tutkinnon osassa yli puolet (52 %) opiskelijoista sai näytön arvosanaksi kiitettävän, 42 prosenttia hyvän ja 6 prosenttia tyydyttävän (kuvio 4).

Kauneudenhoitoalan yrittäjyys ja yritystoiminta (20 osp)

Kauneudenhoitoalan yrittäjyys ja yritystoiminta oli kaikille pakollinen tutkinnon osa ja siinä tehtiin noin 556 näyttöä. Tutkinnon osan sisältöihin kuului muun muassa toimia erilaisissa työympäristöissä ja edistää toiminnallaan työyhteisön työhyvinvointia sekä ottaa työssään huomioon yrityksen toimintatavoitteet, työterveyteen, työturvallisuuteen ja työolainsäädäntöön liittyvät ohjeet sekä edistää toimintansa turvallisuutta ja vastuullisuutta työssään. Ammattitaitovaatimukseen sisältyi myös hinnoitella, markkinoida ja myydä asiakkaille yrityksen tarjoamia palveluja ja tuotteita sekä laatia yrityksen kannattavuuslaskelmia. Tässä tutkinnon osassa puolet opiskelijoista sai näytön arvosanaksi kiitettävän, 42 hyvän ja 8 prosenttia tyydyttävän (kuvio 4).

Täydentävät ihonhoidot (30 osp)

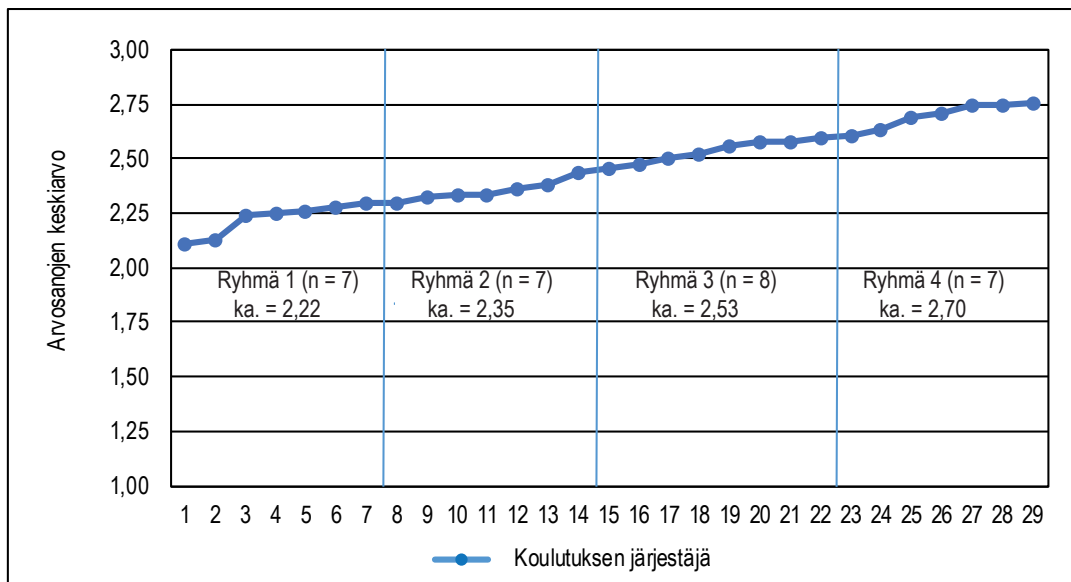
Täydentävät ihonhoidot -tutkinnon osassa tehtiin noin 516 näyttöä. Tutkinnon osan sisältöihin kuului muun muassa tehdä asiakkaalle hoitoja laitteilla, kuten esimerkiksi imeyttää hoitoaineita ihoon, kiinteyttää ihoa ja lihaksia sekä tasapainottaa ja parantaa kudosten toimintoja, tehdä erilaisia kasvojen ihon täydentäviä hoitoja, esimerkiksi couperosaiholle, ikääntyvälle iholle ja pigmenttihäiriöihin, tehdä käsille ja jaloille kuorinta- ja pakkaushoitoja sekä käyttää tarvittaessa hoidossa apuna poraa. Lähes 60 prosenttia opiskelijoista sai tässä tutkinnon osassa näytön arvosanaksi kiitettävän, 36 prosenttia hyvän ja 5 prosenttia tyydyttävän (kuvio 4).

KUVIO 4. Näytön arvosanjakaumat (%) viidessä yleisimmässä tutkinnon osassa

3.2 Koulutuksen järjestäjien väliset erot näyttöjen arvosanoissa

Kauneudenhoitoalan perustutkinnon koulutuksen järjestäjät (n = 29) asetettiin tutkinnon osien näyttöjen arvosanojen keskiarvon mukaiseen järjestykseen ja sen pohjalta neljään ryhmään (kuvio 5). Keskiarvot vaihtelivat koulutuksen järjestäjittäin 2,11:n ja 2,76:n välillä. Alimpaan neljännekseen (ryhmä 1) kuuluvien järjestäjien näyttöjen arvosanojen keskiarvo oli noin 2,22, keskitasoisten (ryhmät 2 ja 3) järjestäjien 2,35 ja 2,53 ja ylimpään neljännekseen (ryhmä 4) kuuluvien järjestäjien 2,70. Erot arvosanoissa ryhmien välillä olivat tilastollisesti merkitseviä. Alimpaan ja ylimpään neljännekseen kuuluvien järjestäjien arvosanojen keskiarvojen ero oli noin puoli (0,48) arvosanaa.

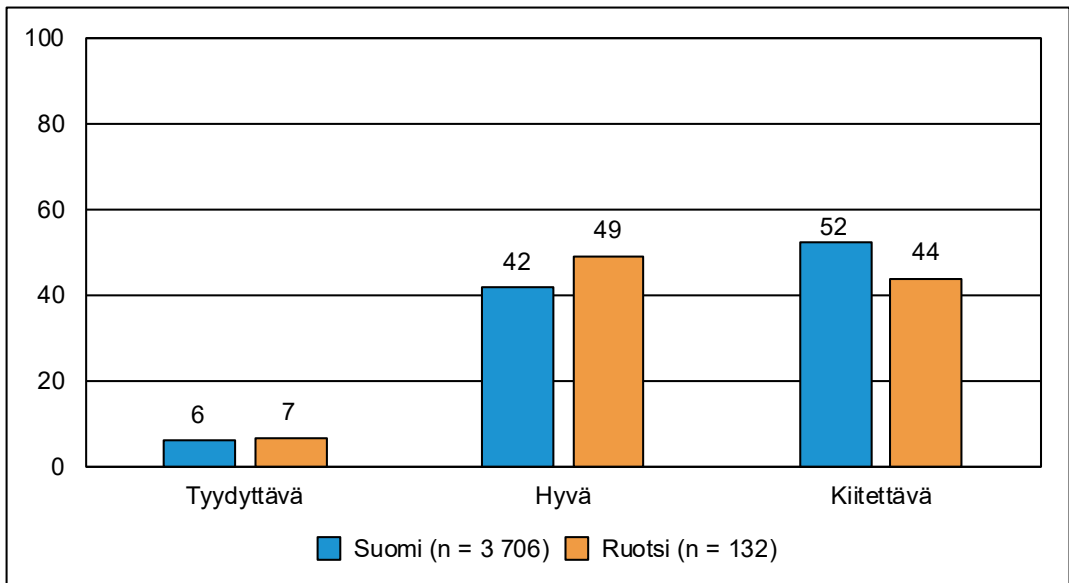
KUVIO 5. Koulutuksen järjestäjät tutkinnon osien näyttöjen arvosanojen keskiarvojen mukaisessa järjestyksessä (ryhmä 1 = alin neljännes, ryhmät 2 ja 3 = keskitasoiset, ryhmä 4 = ylin neljännes)

3.3 Arvosanat opetuskielen ja koulutuksen järjestäjän sijainnin mukaan

Tämä alaluku sisältää näyttöjen arvosanojen keskiarvojen vertailut opetuskielen ja koulutuksen järjestäjän sijainnin mukaan. Aineistossa oli mukana vain muutama miesten suorittama näyttö, joten arvosanojen vertailua sukupuolen mukaan ei tehdä.

Arvosanat opetuskielen mukaan

Valtaosa (97 %) näytöistä oli suomenkielisten opiskelijoiden suorittamia ja noin kolme prosenttia ruotsinkielisten opiskelijoiden. Yleisin arvosana suomenkielisillä opiskelijoilla oli kiitettävä ja ruotsinkielisillä hyvä (kuvio 6). Tyydyttävien arvosanojen osuus oli molemmissa kieliryhmissä lähes sama eli noin 7 prosenttia. Hyvien arvosanojen osuus kaikista arvosanoista oli ruotsinkielisillä 49 prosenttia ja suomenkielisillä 42 prosenttia. Yli puolet (52 %) suomenkielisistä opiskelijoista sai näytön arvosanaksi kiitettävän, kun vastaava luku ruotsinkielisillä oli 44 prosenttia.

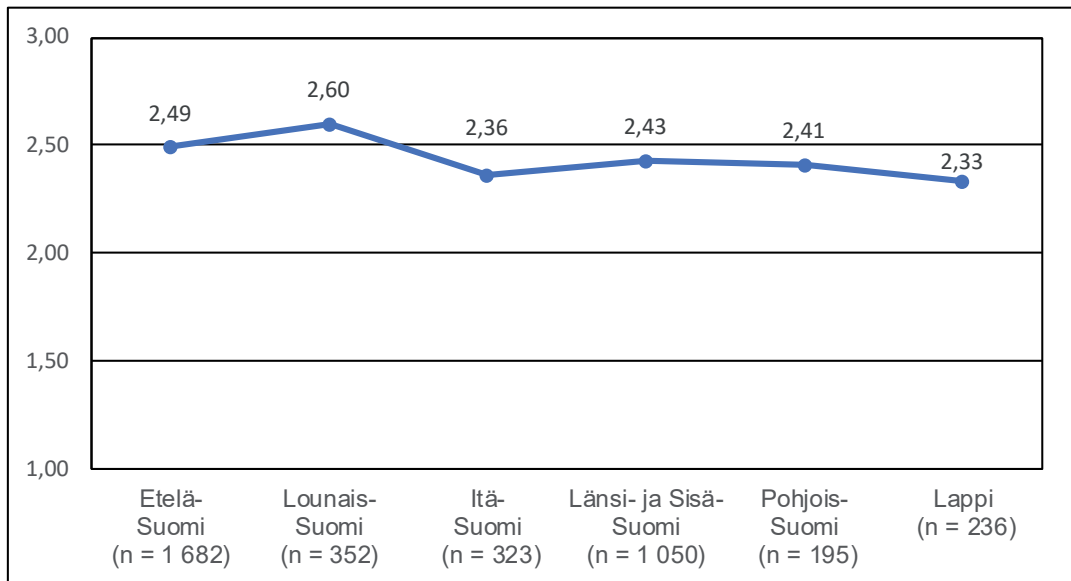

KUVIO 6. Näyttöjen arvosanjakaumat opetuskielen mukaan

Arvosanat koulutuksen järjestäjän sijainnin mukaan

Koulutuksen järjestäjien alueelliseen sijaintiin perustuva tulosten vertailu tehtiin AVI-alueiden mukaan. Kauneudenhoitoalan perustutkintoa tarjoavia koulutuksen järjestäjiä oli Etelä-Suomessa 13, Lounais-Suomessa 3, Itä-Suomessa 3, Länsi- ja Sisä-Suomessa 6, Pohjois-Suomessa 2 ja Lapissa 2. Näyttökohtainen aluetieto perustuu koulutuksen järjestäjän sijaintiin.

Eri alueilla sijaitsevien järjestäjien arvosanojen keskiarvojen välillä on jonkin verran eroja (kuvio 7). Etelä-Suomen ja Lounais-Suomen alueen järjestäjien näyttöjen arvosanojen keskiarvot olivat muilla alueilla toimivien järjestäjien arvosanoja korkeammat. Sen sijaan Länsi- ja Sisä-Suomen, Pohjois-Suomen sekä Itä-Suomen alueilla toimivien järjestäjien arvosanat olivat lähes samaa tasoa. Lounais-Suomen alueella toimivien järjestäjien arvosanat erosivat tilastollisesti kaikkien muiden alueen järjestäjien arvosanoista.

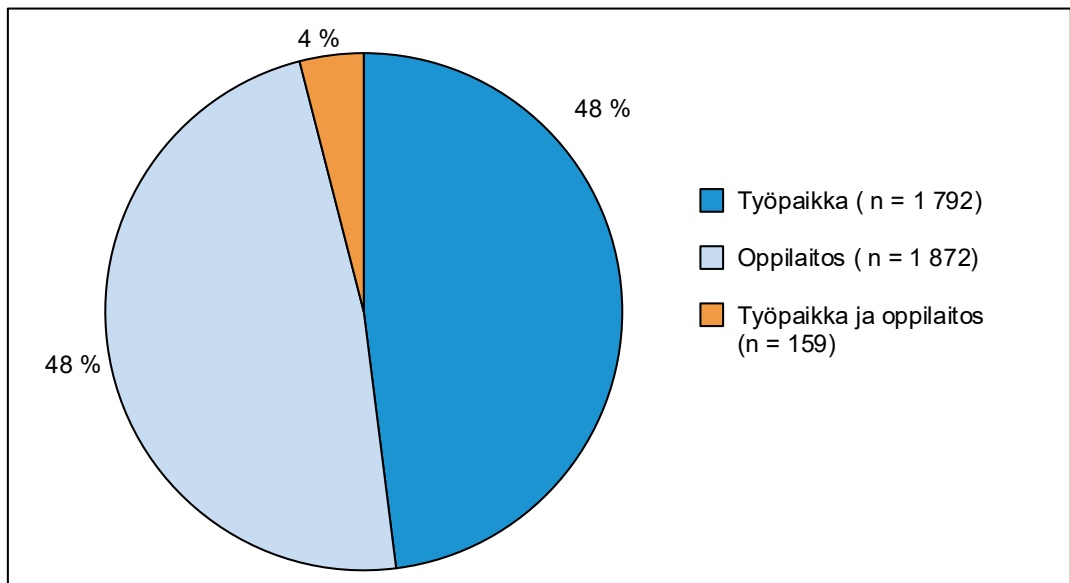
KUVIO 7. Näyttöjen arvosanojen keskiarvot koulutuksen järjestäjän sijainnin mukaan

3.4 Näyttöjen toteuttamis- ja arviointitavat

Tässä aluvussa kuvataan kauneudenhoitoalan perustutkinnon näyttöjen suorituspaikat ja näytön arvosanasta päättäneet. Näyttöjen suorituspaikkoja tarkastellaan myös koulutuksen järjestäjittäin ja koulutuksen järjestäjän sijainnin mukaan. Lisäksi arvosanoja vertaillaan näyttöjen toteuttamis- ja arviointikäytäntöjen mukaan.

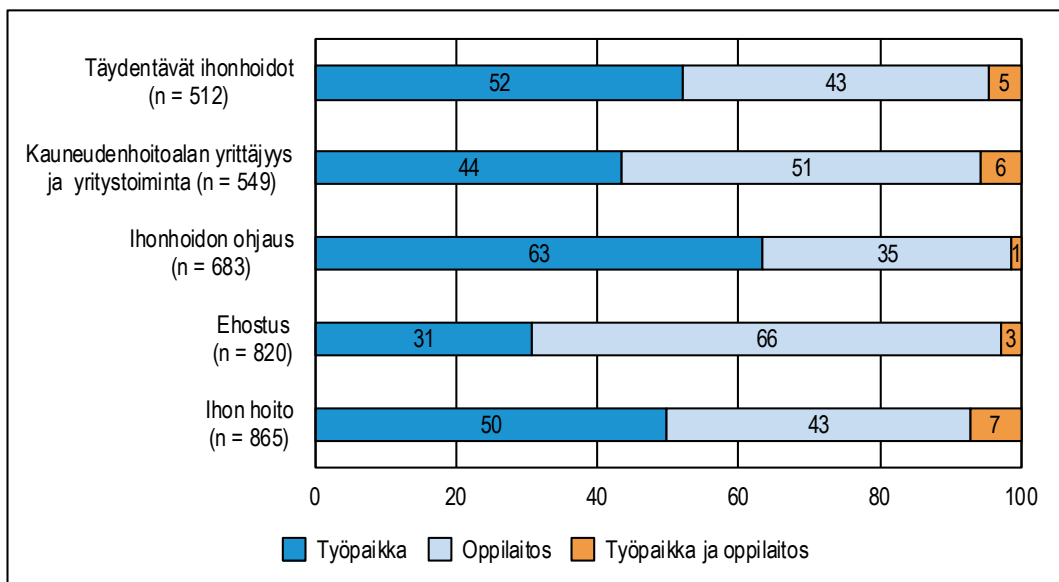
Näyttöjen suorituspaikat

Noin puolet (48 %) kauneudenhoitoalan näytöistä suoritettiin työpaikalla ja samoin noin puolet (48 %) oppilaitoksessa. Oppilaitoksen ja työelämän yhdistelmänäyttöjä oli neljä prosenttia. Liitteeseen 3 on koottu näyttöjen suorituspaikat tutkinnon osittain.

KUVIO 8. Näyttöjen suorituspaikat

Työpaikkanäyttöjä suoritettiin eniten (61–94 %) yrityksessä toimiminen, ihonhoidon ohjaus, työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen sekä kauneudenhoito ja tuoteneuvonta -tutkinnon osissa (liite 3). Oppilaitosnäyttöjä oli puolestaan eniten (66–81 %) ehostuksen, yritystoiminnan suunnittelun sekä erikoisehostuksen -tutkinnon osissa. Kuviossa 9 ovat viiden yleisimmän tutkinnon osan näyttöpaikat. Eniten työpaikkanäyttöjä oli ihonhoidon ohjaus ja täydentävät ihonhoidot -tutkinnon osissa (63 %, 52 %). Eniten oppilaitosnäyttöjä oli ehostus - ja kauneudenhoitoalan yrittäjäys ja yritystoiminta -tutkinnon osissa (66 %, 51 %).

KUVIO 9. Näyttöjen suorituspaikat viidessä yleisimmässä tutkinnon osassa

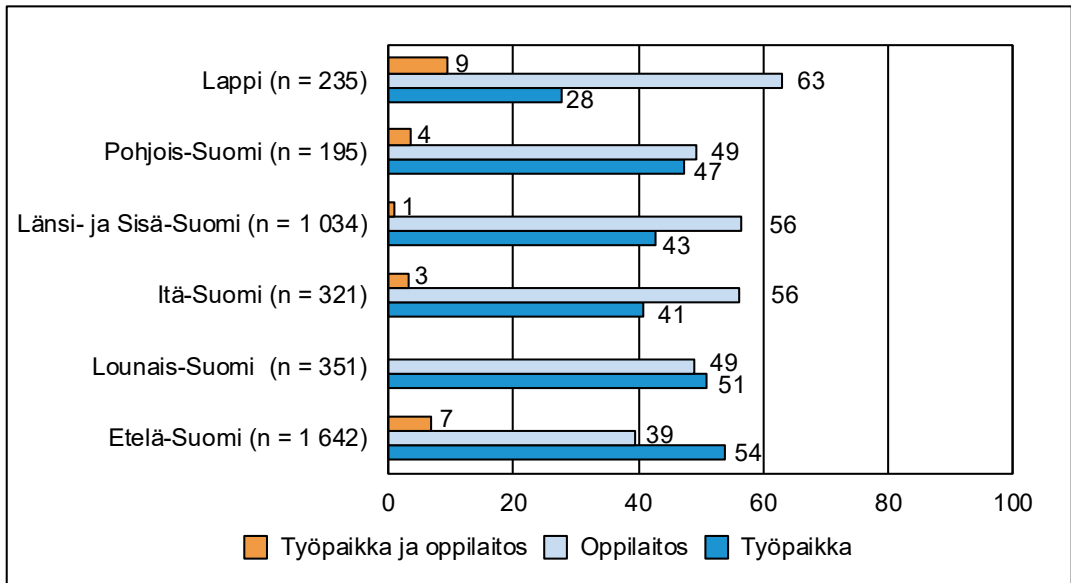
Taulukossa 3 tarkastellaan työpaikalla toteutettujen näyttöjen määrää koulutuksen järjestäjittäin. Kuudella järjestäjällä (n = 29) lähes kaikki näytöt suoritettiin työelämässä. Vajaalla neljänneksellä järjestäjistä työpaikkanäyttöjen osuus vaihteli 50 prosentista lähes 80 prosenttiin. Enemmistöllä järjestäjistä (55 %) työpaikalla suoritettujen näyttöjen osuus jäi alle 50 prosenttiin.

TAULUKKO 3. Työpaikkanäyttöjen osuus koulutuksen järjestäjittäin

Työpaikkanäyttöjen osuus suoritetuista näytöistä	N (järjestäjien määrä)	% järjestäjistä
Yli 80 %	6	21
50–79 %	7	24
30–49 %	6	21
Alle 30 %	10	34
Yhteensä	29	100

Näyttöjen suorituspaikat koulutuksen järjestäjän sijainnin mukaan

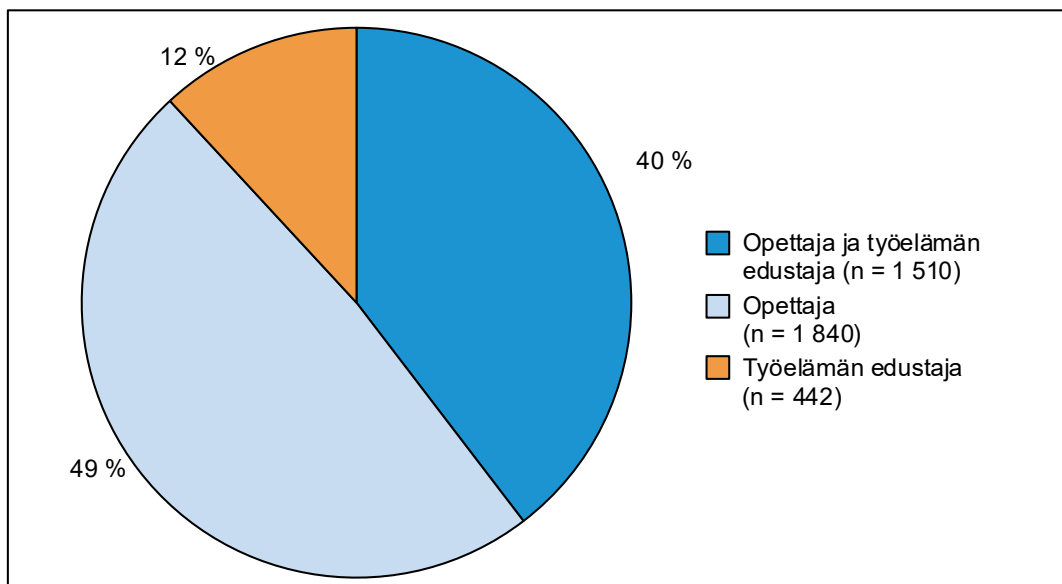
Näyttöjen suorituspaikoissa on jonkin verran alueellisia eroja järjestäjän AVI-alueen mukaan tarkasteltuna (kuvio 10). Työpaikalla suoritettuja näyttöjä oli eniten Etelä-Suomessa ja Lounais-Suomessa toimivilla järjestäjillä, joilla työpaikkanäyttöjen osuus oli yli puolet kaikista näytöistä. Oppilaitosnäytöt olivat enemmistönä Lapin, Länsi- ja Sisä-suomen sekä Itä-Suomen alueen järjestäjillä. Yhdistelmänäyttöjen osuus vaihteli yhdestä prosentista 9 prosenttiin ollen yleisintä Lapissa.

KUVIO 10. Näyttöjen suorituspaikat koulutuksen järjestäjän sijainnin mukaan

Näytön arviointi

Opettaja päätti yksin noin puolesta (49 %) näyttöjen arvosanoista (kuvio 11). Opettaja ja työelämän edustaja päättivät yhdessä arvosanasta 40 prosentissa näytöistä ja työelämän edustaja yksin 12 prosentissa näytöistä.

KUVIO 11. Näytön arvosanasta päättäneet (%)

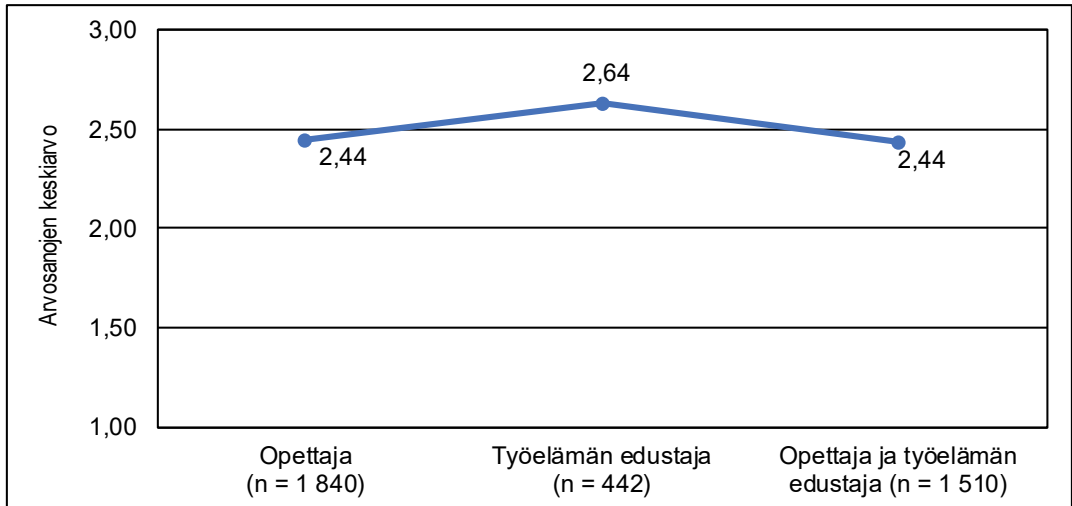
Taulukossa 4 tarkastellaan näytön arvosanasta päättäneitä näyttöpaikan mukaan. Työpaikalla suoritettujen näyttöjen arvosanoista päättivät useimmiten yhdessä opettaja ja työelämän edustaja (46 %). Joka viidennen työpaikkänäytön arvosanasta päätti työelämän edustaja yksin ja noin kolmanneksen arvosanoista opettaja. Oppilaitosnäyttöjen arvosanoista päätti useimmiten opettaja (61 %) ja reilu kolmannes opettaja ja työelämän edustaja yhdessä. Neljä prosenttia oppilaitosnäyttöjen arvosanoista päätti työelämän edustaja yksin. Yhdistelmänäytöistä 64 prosenttia oli opettajan arvioimia, neljännes opettajan ja työelämän edustajan ja 12 prosenttia työelämän edustajan yksin arvioimia.

TAULUKKO 4. Näytön arvosanasta päättäneet näyttöpaikan mukaan

Arvosanasta päättäneet	Näyttö työpaikalla		Näyttö oppilaitoksessa		Näyttö työpaikalla ja oppilaitoksessa	
	n	%	n	%	n	%
Opettaja	596	34	1 100	61	101	64
Työelämän edustaja	355	20	64	4	19	12
Opettaja ja työelämän edustaja	826	46	633	35	39	25
Yhteensä	1 777	100	1 797	100	159	100

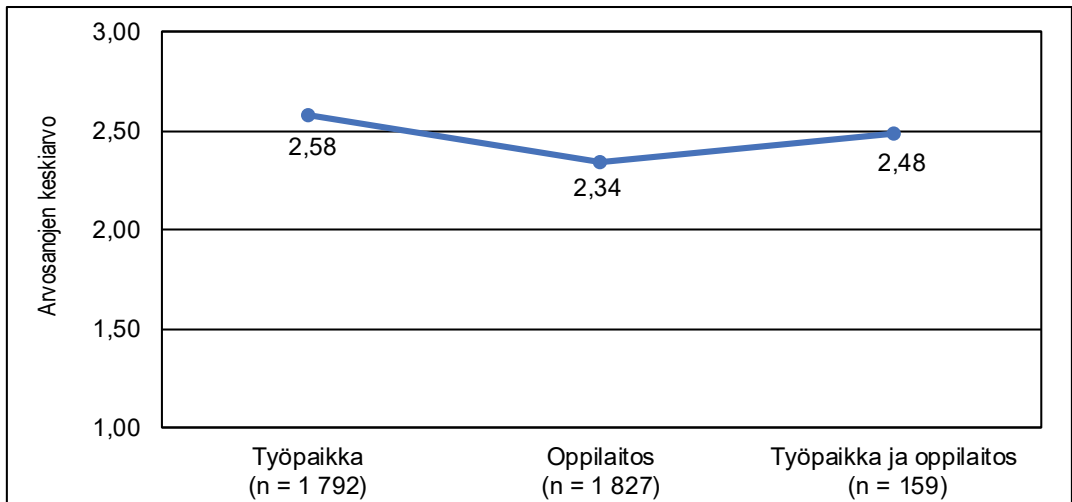
Arvosanojen tarkastelua näyttöjen toteuttamis- ja arviointikäytäntöjen mukaan

Opiskelijat saivat keskimäärin parempia arvosanoja silloin, kun näytön arvosanasta päätti työelämän edustaja yksin (kuvio 12). Ero oli tilastollisesti merkitsevä verrattuna opettajan yksin ja opettajan ja työelämän edustajan yhdessä päättämiin arvosanoihin. Opettajan yksin päättämät arvosanat olivat samaa tasoa opettajan ja työelämän edustajan yhdessä päättämien arvosanojen kanssa.

KUVIO 12. Näyttöjen arvosanojen keskiarvo arvosanasta päättäneiden mukaan

Näyttöjen arvosanoissa oli tilastollisesti merkitseviä eroja myös näytön suorituspaikan mukaan (kuvio 13.) Työpaikalla suoritettujen näyttöjen arvosanat olivat keskimäärin parempia kuin oppilaitosnäyttöjen ja ero oli noin 0,2 arvosanaa. Myös työpaikan ja oppilaitoksen yhdistelmänäyttöjen arvosanat olivat oppilaitosnäyttöjä paremmat.

KUVIO 13. Näyttöjen arvosanojen keskiarvo näyttöpaikan mukaan

Erityisopiskelijoiden oppimistulokset

Tässä luvussa tarkastellaan erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden suorittamia näyttöjä sekä niiden arvosanoja ja toteutustapoja kahden ensimmäisen lukuvuoden ajalta 2015–2016 ja 2016–2017. Lähes kaikki (98 %) erityisopiskelijoiden näytöt olivat naisten suorittamia.

Näyttöjen määrä

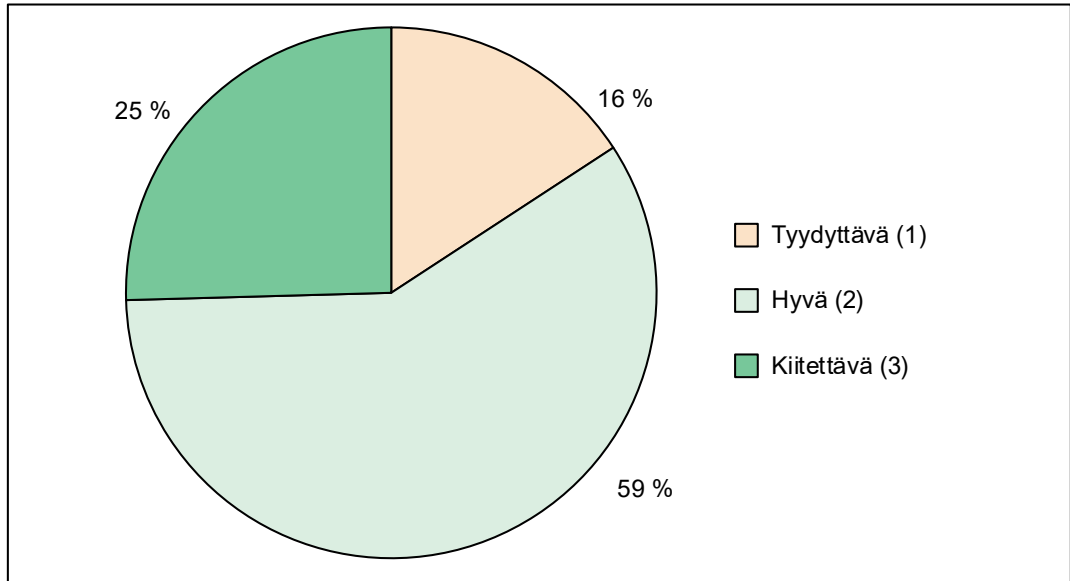
Erityisopiskelijoiden oppimistulostietoja toimitti 17 koulutuksen järjestäjää. Erityisopiskelijat suorittivat kahden lukuvuoden aikana yhteensä 125 näyttöä 5 tutkinnon osassa (taulukko 5). Enemmistö (80 %) näytöistä suoritettiin ehostus ja ihon hoito -tutkinnon osissa.

TAULUKKO 5. Erityisopiskelijoiden suorittamien näyttöjen määrä tutkinnon osittain

Tutkinnon osa	Laajuus (osp)	n	%
Ehostus	10	57	46
Ihon hoito	45	43	34
Kauneudenhoitoalan yrittäjyys ja yritystoiminta	20	11	9
Ihohoidon ohjaus	15	10	8
Täydentävät ihohoidot	30	4	3
Yhteensä		125	100

Näyttöjen arvosanat

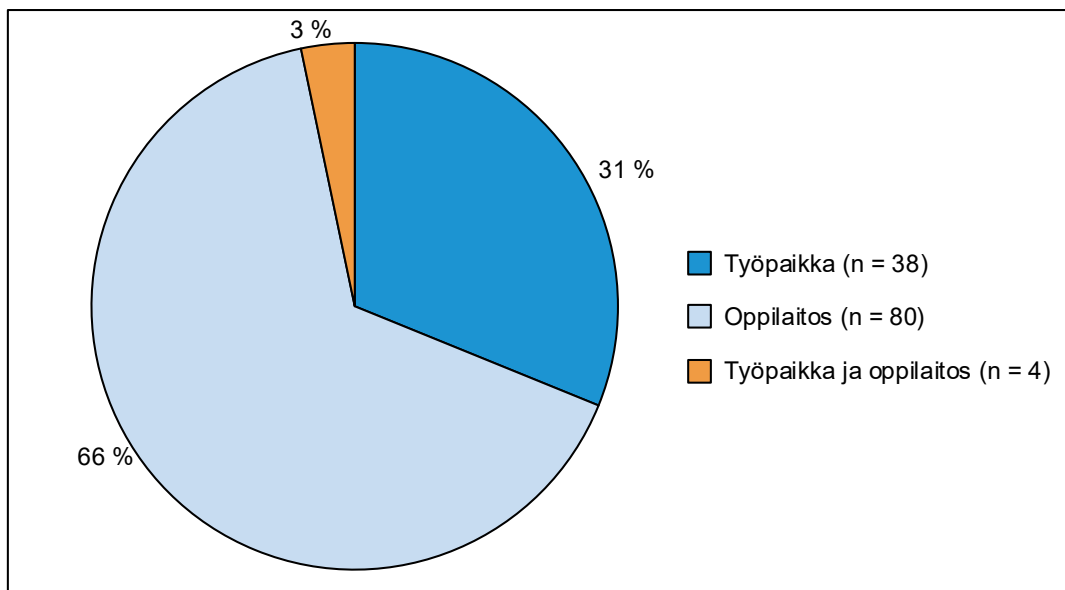
Kaikki näytöt toteutettiin ilman mukautettuja tavoitteita. Kuviossa 14 on kuvattu erityisopiskelijoiden näyttöjen arvosanojen jakaumat. Yleisin arvosana tutkinnon osan näytön arvosanaksi oli hyvä, joiden osuus arvosanoista oli 59 prosenttia. Neljännes (25 %) erityisopiskelijoiden arvosanoista oli kiitettäviä ja 16 prosenttia tyydyttäviä.

KUVIO 14. Erityisopiskelijoiden näyttöjen arvosanajakauma (%)

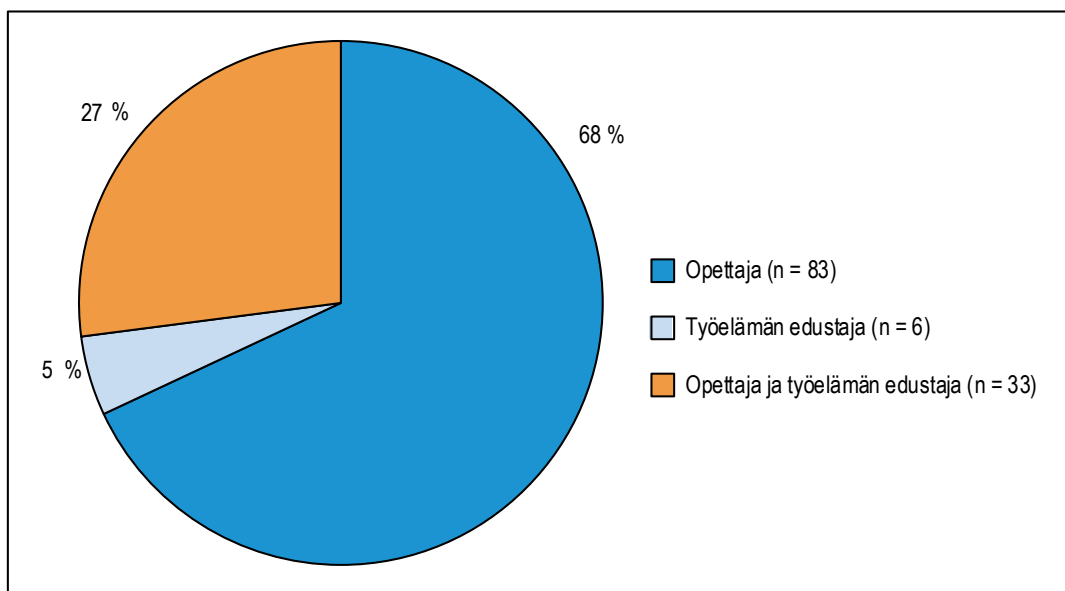
Näyttöjen arviointitavat ja toteuttaminen

Erityisopiskelijoiden näytöistä 91 prosenttia oli arvioitu numeerisesti ja 9 prosenttia numeerisena ja sanallisena. Näytöistä suurin osa (66 %) suoritettiin oppilaitoksissa (kuvio 15). Työpaikkanäyttöjen osuus oli noin kolmannes (31 %). Työpaikalla ja oppilaitoksessa suoritettuja yhdistelmänäyttöjä oli 3 prosenttia näytöistä.

KUVIO 15. Erityisopiskelijoiden näyttöjen suorituspaikat

Opettaja päätti yksin enemmistöstä (68 %) erityisopiskelijoiden näyttöjen arvosanoista (kuvio 16). Opettaja ja työelämän edustaja päättivät yhdessä reilusta neljänneksestä (27 %) arvosanoista ja työelämän edustaja yksin 5 prosentista arvosanoista.

KUVIO 16. Näytön arvosanasta päättäneet

Näyttöjen sisältö analysoitiin vertaamalla koulutuksen järjestäjien raportoimien näyttöjen kuvausten ja tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten vastaavuutta. Kaksi kauneudenhoitoalan perustutkinnon asiantuntijaopettajaa analysoi kuvaukset rinnakkaisarviointina. Taulukon 6 tulokset perustuvat opettajien toisistaan riippumattoman arvioinnin keskiarvoon.

Näyttöjen kuvauksia oli käytettävissä arviointiin yhteensä 3 179. Yli puolet (55 %) näytöistä arvioitiin liian helpoksi eli ne alittivat tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset (taulukko 6). Näytöistä 45 prosenttia arvioitiin tasoltaan sopiviksi, eli tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksia vastaaviksi. Näyttöpaikan mukaan tarkasteltuna oppilaitoksessa ja työpaikalla oli lähes yhtä paljon ammattitaitovaatimukset alittavia näyttöjä (54–56 %). Työpaikkanäytöistä 44 prosenttia ja oppilaitosnäytöistä 46 prosenttia arvioitiin sopiviksi ammattitaitovaatimuksiin nähden. Eniten sopiviksi arvioituja näyttöjä oli yhdistelmänäytöissä, joskin niitä oli aineistossa selvästi vähemmän.

TAULUKKO 6. Näyttöjen ja tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten vastaavuus näyttökuvausten analyysin perusteella

Arviointi	Näyttö työpaikalla		Näyttö oppilaitoksessa		Näyttö työpaikalla ja oppilaitoksessa		Kaikki analysoidut näyttökuvaukset	
	n	%	n	%	n	%	n	%
1 = helppo, alittaa ammattitaitovaatimukset	861	56	819	54	56	43	1 736	55
1,5–2 = sopiva, vastaa ammattitaitovaatimuksia	683	44	686	46	74	58	1 443	45
3 = vaikea, ylittää ammattitaitovaatimukset	0	0	0	0	0	0,0	0	0
Yhteensä	1 544	100	1 505	100	130	100	3 179	100

Taulukossa 7 on esitetty eri tutkinnon osien näyttöjen ja tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten vastaavuus näyttökuvausten analyysien keskiarvon mukaan sekä ammattitaitovaatimuksiin sopivien näyttöjen osuus ko. tutkinnon osassa. Valinnaisissa tutkinnon osissa oli enemmän ammattitaitovaatimuksiin sopivia näyttöjä kuin pakollisissa tutkinnon osissa (taulukko 7). Ammattitaitovaatimusten mukaisia näyttöjä oli eniten seuraavissa tutkinnon osissa: yritystoiminnan suunnittelu, kauneudenhoito ja tuoteneuvonta, erikoisehostus sekä huippusaajana toimiminen. Vastaavasti vähiten ammattitaitovaatimusten mukaisia näyttöjä oli ehostuksen, työpaikkaohjaajaksi valmentautumisen ja ihonhoidon ohjauksen tutkinnon osissa.

TAULUKKO 7. Näyttökuvausten analyysien keskiarvo ja ammattitaitovaatimuksia vastaaviksi arvioitujen näyttöjen osuus (%) tutkinnon osittain

Tutkinnon osa	Laajuus (osp)	n	Näyttökuvausten analyysien keskiarvo	Kuvauksen perusteella sopiviksi arvioitujen näyttöjen osuus (%)
Ihon hoito	45	771	1,24	44
Ihonhoidon ohjaus	15	570	1,20	34
Ehostus	10	723	1,19	23
Kauneudenhoitoalan yrittäjyys ja yritystoiminta	20	510	1,45	65
Täydentävät ihonhoidot	30	342	1,42	60
Kauneudenhoito ja tuoteneuvonta	30	64	1,74	98
Kosmetologina toimiminen terveydenhuollon toimintaympäristössä	15	11	1,41	64
Kylpylähoidot	15	122	1,61	71
Erikoisehostus	15	43	1,78	93
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen	5	26	1,25	27
Yritystoiminnan suunnittelu	15	14	1,79	100
Huippusaajana toimiminen	15	6	1,67	83
Yrityksessä toimiminen	15	24	1,75	75

Näyttötoiminnan laatu koulutuksen järjestäjien arvioimana

Tässä luvussa tarkastellaan koulutuksen järjestäjien näyttötoiminnan itsearvioinnin tuloksia tunnuslukujen ja arviointikohteeseen liittyvien kuvausten mukaan. Arviointi kohdistui pedagogiseen toimintaan, näyttöjen organisointiin ja niiden arviointiin sekä näyttötoiminnan kehittämiseen. Itsearviointiaineiston toimitti 21 koulutuksen järjestäjää.

6.1 Pedagogisen toiminnan määrälliset taustatiedot

Kauneudenhoitoalan perustutkinnon opettajista noin 91 prosenttia oli pedagogisesti päteviä (taulukko 8). Pätevien opettajien osuus vaihteli järjestäjittäin 50 prosentista 100 prosenttiin. Enemmistöllä (17/21) järjestäjistä kaikki ammattiopettajat olivat pedagogisesti päteviä. Noin joka kolmas työpaikkaohjaaja oli koulutettu näytön ohjaukseen ja arviointiin. Koulutettujen työpaikkaohjaajien määrä vaihteli suuresti koulutuksen järjestäjittäin. Noin 40 prosentilla (8/21) järjestäjistä koulutettujen työpaikkaohjaajien osuus oli vähintään puolet. Vastaavasti noin 40 prosentilla järjestäjistä koulutettujen työpaikkaohjaajien osuus oli enintään 10 prosenttia. Kahdella järjestäjällä ei ollut yhtään koulutettua työpaikkaohjaajaa.

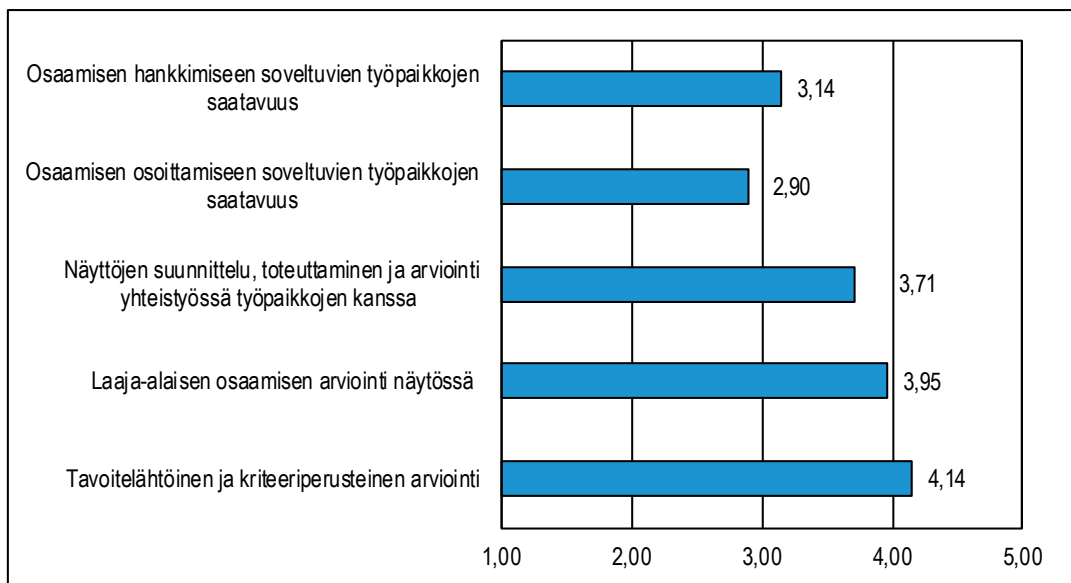
TAULUKKO 8. Pedagogisen toiminnan määrälliset taustatiedot

Toiminto	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Ammattiopettajien pedagoginen pätevyys (%)	21	91	100	100	15,78	50	100
Koulutettujen työpaikkaohjaajien osuus (%)*	21	32,67	24,05	50	28,52	0	100

* koulutettu = työpaikkaohjaaja on osallistunut tavoitteelliseen koulutukseen, muu kuin lyhytaikainen perehdytys

6.2 Vastaavuus näyttöjen laatuvaatimuksiin

Koulutuksen järjestäjät arvioivat kauneudenhoitoalan perustutkinnon tavoitteiden mukaisten osaamisen hankkimiseen ja osoittamiseen soveltuvien työpaikkojen saatavuutta sekä yhteistyötä työelämän kanssa näyttöjen toteuttamisessa. Lisäksi järjestäjät arvioivat kriteeriperusteisen ja laaja-alaisen osaamisen arvioinnin toteutumista näytöissä (kuvio 17). Osaamisen hankkimiseen soveltuvien työpaikkojen saatavuus koettiin hieman parempana kuin näyttöihin soveltuvien työpaikkojen saatavuus. Molempien saatavuus arvioitiin kohtalaiseksi. Näyttöjen toteuttaminen ja arviointi yhteistyössä työelämän kanssa koettiin toteutuneen melko hyvin. Laaja-alaisen osaamisen arvioinnin sekä tavoitelähtöisen ja kriteeriperusteisen arvioinnin toteutuminen näytöissä koettiin onnistuneen hyvin.

(Asteikko 1–5 (1 = erittäin huono, 2 = huono, 3 = kohtalainen, 4 = hyvä, 5 = erittäin hyvä))

KUVIO 17. Näyttöihin liittyvien pedagogisten käytänteiden laatutaso (keskiarvo)

Osaamisen hankkimiseen soveltuvien työpaikkojen saatavuudessa oli jonkin verran eroja järjestäjien välillä (taulukko 9). Valtaosa järjestäjistä (16/21) arvioi osaamisen hankkimiseen soveltuvien työpaikkojen saatavuuden kohtalaiseksi, neljä järjestäjää hyväksi ja yksi järjestäjä heikoksi.

TAULUKKO 9. Osaamisen hankkimiseen soveltuvien työpaikkojen saatavuus koulutuksen järjestäjien itsearvioimana

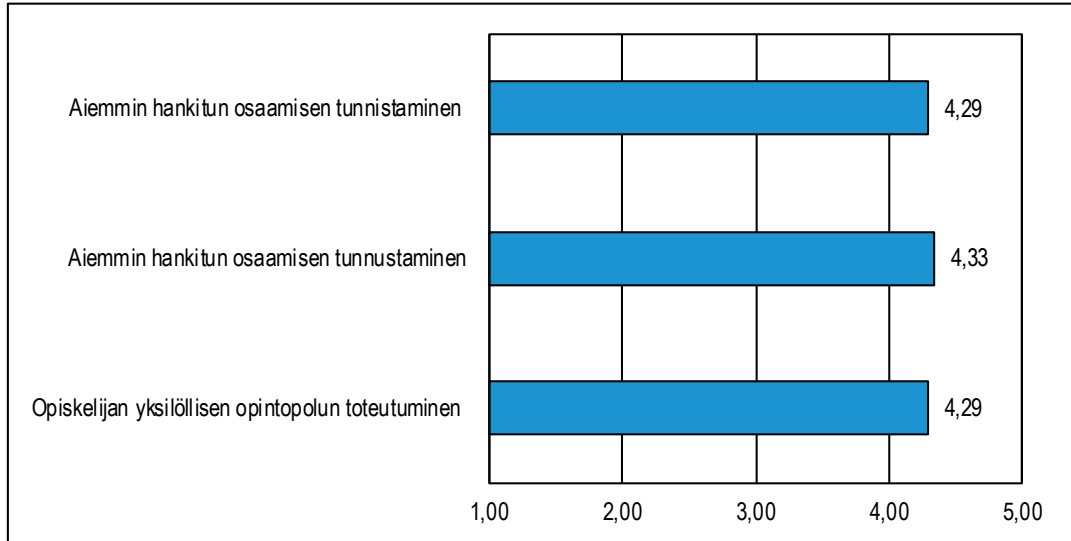
Osaamisen hankkimiseen soveltuvien työpaikkojen saatavuus	n	% kaikista järjestäjistä
Erittäin hyvä (5)	0	0
Hyvä (4)	4	19
Kohtalainen (3)	16	76
Huono tai erittäin huono (1 - 2)	1	5
Yhteensä	21	100

Osaamisen osoittamiseen soveltuvien työpaikkojen saatavuudessa (taulukko 10) oli myös jonkin verran vaihtelua järjestäjien välillä. Suurin osa järjestäjistä (13/21) arvioi osaamisen osoittamiseen soveltuvien työpaikkojen saatavuuden kohtalaiseksi, kolme järjestäjää hyväksi ja viisi heikoksi.

TAULUKKO 10. Osaamisen osoittamiseen soveltuvien työpaikkojen saatavuus koulutuksen järjestäjien itsearvioimana

Osaamisen osoittamiseen (näytöt) soveltuvien työpaikkojen saatavuus	n	% kaikista järjestäjistä
Erittäin hyvä (5)	0	0
Hyvä (4)	3	14
Kohtalainen (3)	13	62
Huono tai erittäin huono (1 - 2)	5	24
Yhteensä	21	100

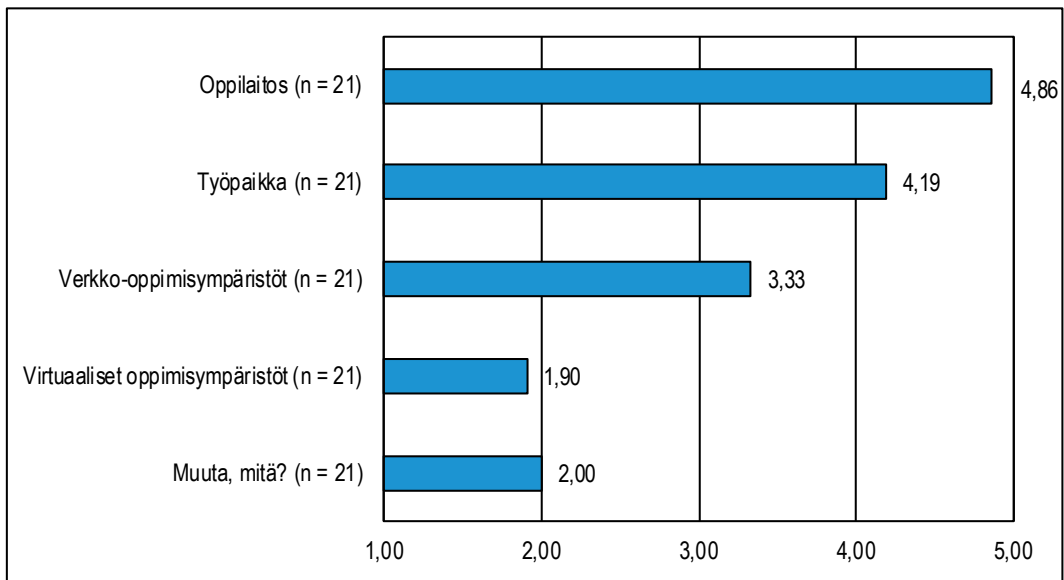
Koulutuksen järjestäjät arvioivat lisäksi osaamisperusteisuuden liittyvien käytänteiden laatutasoa omassa toiminnassaan (kuvio 18). Järjestäjät arvioivat aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen sekä opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen toteutuneen keskimäärin hyvin. Yksilöllisten opintopolkujen toteutumisessa oli jonkin verran hajontaa järjestäjien välillä, mutta valtaosa järjestäjistä (16/21) arvioi sen toteutuneen vähintään hyvin.

(Asteikko 1–5 (1 = erittäin huono, 2 = huono, 3 = kohtalainen, 4 = hyvä, 5 = erittäin hyvä))

KUVIO 18. Osaamisperusteisuuden liittyvien käytänteiden laatutaso (keskiarvo)

Koulutuksen järjestäjiltä tiedusteltiin myös, miten paljon he olivat hyödyntäneet koulutuksessa eri oppimisympäristöjä (kuvio 19). Koulutuksessa oli hyödynnetty eniten oppilaitosympäristöä ja työpaikkoja. Valtaosa järjestäjistä (17/21) oli hyödyntänyt oppimisympäristönä työpaikkaa paljon tai erittäin paljon. Verkko-oppimisympäristöjä oli hyödynnetty koulutuksessa kohtalaisesti ja virtuaalisia oppimisympäristöjä vähän. Muita mainittuja oppimisympäristöjä olivat messut, tapahtumat, kansainväliset vaihdot sekä erilaiset projektit yhteistyökumppaneiden kanssa.

Asteikko 1–5 (1 = ei lainkaan, 2 = vähän, 3 = kohtalaisesti, 4 = paljon, 5 = erittäin paljon)

KUVIO 19. Erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen koulutuksessa (keskiarvo)

6.3 Kokonaisarviointi ja arviointi teemoittain

Koulutuksen järjestäjät arvioivat näyttöjen järjestämistä ja siihen liittyviä prosesseja teemoittain. Arviointi koostui numeerisista ja avoimista sanallisista kuvauksista. Arvioinnin kohteena olevat teemat olivat seuraavat:

Teema I Näyttöjen suunnittelu ja koulutuksen järjestäjän linjaukset

- Näyttöihin liittyvä suunnittelu
- Näyttöihin liittyvän pedagogisen toiminnan johtaminen
- Opettajien osaamisen kehittäminen
- Työpaikkaohjaajien osaamisen kehittäminen

Teema II Näyttöjen laatu

- Opiskelijan ohjaus ja tuki työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa
- Opiskelijan osaamisen kehittymisen seuranta työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa
- Näyttöjen integrointi työpaikalla järjestettävään koulutukseen
- Näyttöjen toteuttaminen työpaikoilla
- Näyttöjen toteuttaminen oppilaitoksessa
- Elinikäisen oppimisen avaintaitojen integrointi näyttöön
- Yhteisten tutkinnon osien integrointi näyttöön
- Opiskelijan osaamisen arviointi näytössä

Teema III Näyttötoiminnan seuranta, arviointi ja kehittäminen

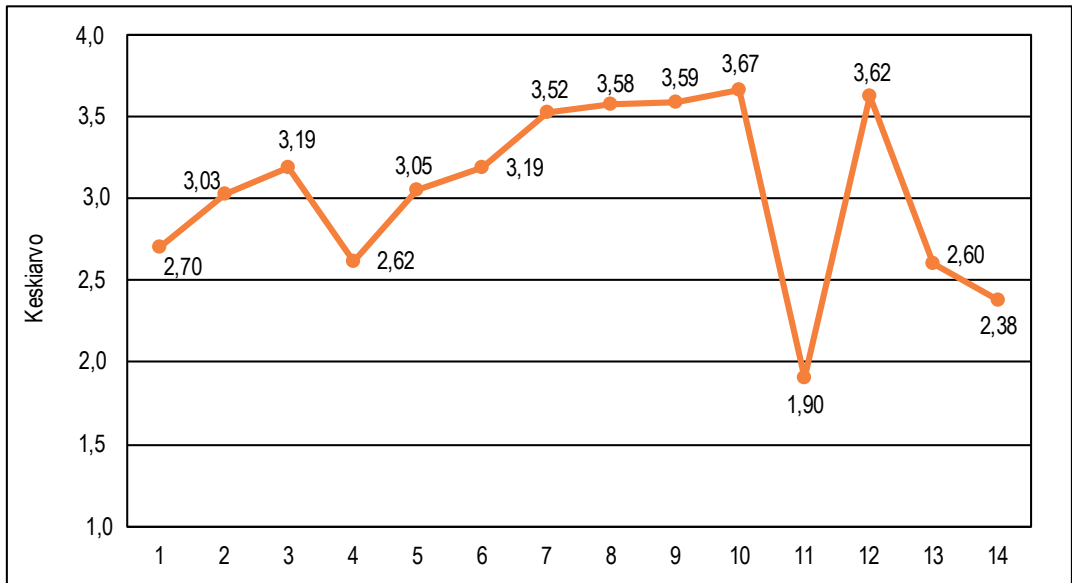
- Näyttötoiminnan seuranta ja arviointi
- Näyttötoiminnan kehittäminen

Lisäksi koulutuksen järjestäjiä pyydettiin nimeämään oman näyttötoimintansa vahvuuksia ja kehittämishaasteita.

Arviointiasteikko teemoissa I–III on seuraava: **puuttuva (1)** = ei aloitettuja toimenpiteitä, **alkava (2)** = suunnitteluvaiheessa, satunnaisia toimenpiteitä, **kehittyvä (3)** = toiminta muotoutumassa järjestelmälliseksi, toiminta on kohtuullisen kattavaa, **edistynyt (4)** = toiminta vakiintunutta, hyvin järjestelmällistä ja laaja-alaista, kehittämissuuntatuneisuus mukana toiminnassa.

Näyttötoiminnan kokonaisarviointi

Kuviossa 20 kuvataan näyttöihin liittyvää toimintaa arviointikohteittain koulutuksen järjestäjien arvioimana. Näyttötoiminnan kokonaislaatu oli keskimäärin kehittyvällä tasolla, joten toiminta on muotoutumassa systemaattiseksi ja kattavaksi. Koulutuksen järjestäjät arvioivat edistyneelle tasolle elinikäisen oppimisen avaintaitojen integroimisen näyttöön ja opiskelijan osaamisen arvioinnin näytöissä. Heikoiten järjestäjät arvioivat onnistuneensa näyttöjen integroinnissa yhteisiin tutkinnon osiin ja näyttötoiminnan kehittämisessä.

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

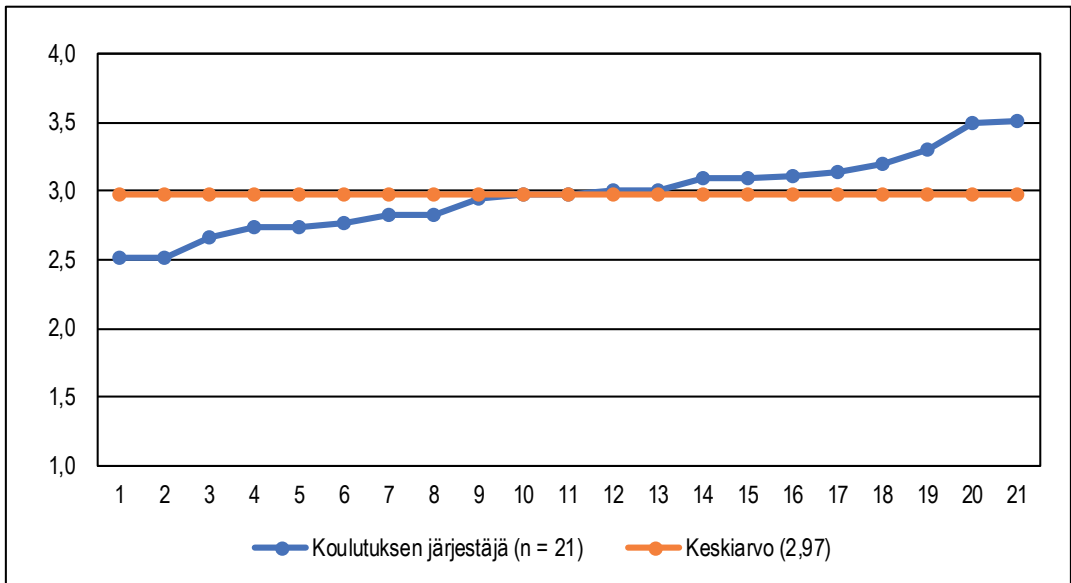
Arvioinnin kohteet:

1. Näyttöihin liittyvä suunnittelu
2. Näyttöihin liittyvän pedagogisen toiminnan johtaminen
3. Opettajien osaamisen kehittäminen
4. Työpaikkaohjaajien osaamisen kehittäminen
5. Opiskelijan ohjaus ja tuki työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa
6. Opiskelijan osaamisen kehittymisen seuranta työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa
7. Näyttöjen integrointi työpaikalla järjestettävään koulutukseen
8. Näyttöjen toteuttaminen työpaikoilla
9. Näyttöjen toteuttaminen oppilaitoksessa
10. Elinikäisen oppimisen avaintaitojen integrointi näyttöön
11. Yhteisten tutkinnon osien integrointi näyttöön
12. Opiskelijan osaamisen arviointi näytössä
13. Näyttötoiminnan seuranta ja arviointi
14. Näyttötoiminnan kehittäminen

KUVIO 20. Näyttötoiminnan laatutaso koulutuksen järjestäjien (n = 21) itsensä arvioimana

Näyttöihin liittyvän toiminnan laatutasoa tarkasteltiin myös kokonaisuutena koulutuksen järjestäjittäin (kuvio 21). Koulutuksen järjestäjille laskettiin summakeskiarvo itsearviointin teemojen I-III arviointikohdista.

Koulutuksen järjestäjien summakeskiarvot näyttöihin liittyvässä toiminnassa vaihtelivat 2,51 ja 3,51 välillä, joten ääripäiden välinen ero oli noin yksi piste. Kaikkien koulutuksen järjestäjien keskiarvo oli 2,97 eli näyttötoiminnan kokonaislaatu oli kehittyvällä tasolla. Yli puolella järjestäjistä (12/21) keskiarvo oli yli kansallisen keskiarvon ja yhdeksän järjestäjän alle kansallisen keskiarvon.

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

KUVIO 21. Näyttöjen järjestämisen kokonaislaatu koulutuksen järjestäjän itsensä arvioimana

Seuraavaksi tarkastellaan lähemmin koulutuksen järjestäjien näyttötoiminnan laatua teemoittain ja arviointikohteittain.

Teema I Näyttöjen suunnittelu ja koulutuksen järjestäjän linjaukset

Näyttöihin liittyvä suunnittelu

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Osaamisen arviointia koskevan suunnitelman laadinta eri alojen ja yhteisten tutkinnon osien opettajien kanssa	21	2,33	2	2	0,71	1	4
Osaamisen arviointia koskevan suunnitelman laadinta yhteistyössä työpaikkojen kanssa	21	2,48	2	2	0,59	2	4
Opiskelijoiden osallistuminen näyttöjen toteuttamisen ja arvioinnin suunnitteluun	21	2,76	3	3	0,68	2	3
Näyttöjen suunnittelu osana työpaikalla järjestettävää koulutusta	21	3,24	3	3	0,81	1	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Näyttöihin liittyvän suunnittelun laatu arvioitiin keskimäärin alkavalle tai kehittyvälle tasolle (ka. 2,33–3,24). Arviointikohteittain tarkasteltuna heikoimmaksi arvioitiin osaamisen arviointia koskevan suunnitelman laadinta eri alojen opettajien kanssa. Tämä toiminto arvioitiin keskimäärin alkavalle tasolle ja se vaihteli järjestäjittäin puuttuvasta tasosta edistyneeseen. Myös osaamisen arviointia koskevan suunnitelman laadinta yhteistyössä työpaikkojen kanssa oli vielä enemmistöllä järjestäjistä (12/21) alkavalla tasolla. Sen sijaan opiskelijoiden osallistuminen näyttöjen toteuttamisen suunnitteluun sekä näyttöjen suunnittelu osana työpaikalla järjestettävää koulutusta arvioitiin keskimäärin kehittyvälle tasolle (ka. 2,76–3,24). Etenkin jälkimmäisessä toiminnossa oli järjestäjien välillä eroja.

Muutama koulutuksen järjestäjä toi avoimessa kommentissa esiin, että suunnitteluun liittyvää kehittämistyötä tehdään parhaillaan. Osa mainitsi myös, että näyttöjen suunnitteluun osallistuvat opettaja, opiskelija ja työpaikkaohjaaja.

Näyttöihin liittyvä pedagogisen toiminnan johtaminen

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Resurssien kohdentaminen työpaikalla järjestettävään koulutukseen ja näyttöihin	21	2,57	3	3	0,58	2	4
Opiskelijoiden, opettajien ja työpaikkaohjaajien perehdyttäminen	21	3,10	3	3	0,68	2	4
Opettajien työelämäosaamisen varmistaminen	21	3,00	3	3	0,82	2	4
Opettajien ja työpaikkaohjaajien arviointiosaamisen varmistaminen	21	2,95	3	3	0,65	1	4
Näyttöympäristön tutkinnon perusteiden mukaisen vastaavuuden varmistaminen	21	3,43	3	3	0,66	2	4
Opiskelijan osaamisen kehittymisen ja näytön arvioinnin periaatteista sopiminen	21	3,30	3	4	0,78	1	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Näyttöihin liittyvän pedagogisen toiminnan johtamisen laatutaso arvioitiin keskimäärin kehittyvälle tasolle (ka. 2,57–3,43). Erityisen hyvin koulutuksen järjestäjät arvioivat onnistuneen näyttöympäristön tutkinnon perusteiden mukaisen vastaavuuden varmistamisessa, sillä enemmistö järjestäjistä (11/21) arvioi tämän toiminnon edistyneelle tasolle. Myös opiskelijan osaamisen kehittymisen ja näytön arvioinnin periaatteista sopiminen oli lähes kaikilla järjestäjillä (19/21) vähintään kehittyvällä tasolla. Heikoimmiksi toiminnoiksi arvioitiin opettajien ja työpaikkaohjaajien arviointiosaamisen varmistaminen sekä resurssien kohdentaminen työpaikalla järjestettävään koulutukseen ja näyttöihin, joissa laatutaso oli keskimäärin kehittyvällä tasolla. Resurssien kohdentaminen työpaikalla järjestettävään koulutukseen ja näyttöihin oli lähes puolella järjestäjistä (10/21) vielä alkavalla tasolla.

Avoimissa kommentteissa tuli esille muun muassa, ettei työpaikkaohjaajilla ole riittävästi aikaa kouluttautumiseen ja perehtymiseen. Tästä johtuen työpaikkaohjaajien arviointiosaaminen on vaihtelevaa. Muutamassa vastauksessa tuotiin esille myös, että opettajien arviointiosaamiseen panostetaan, ja taso on hyvä.

Opettajien osaamisen kehittäminen

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Opettajien osaamisen kehittäminen	21	3,19	3	3	0,51	2	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Opettajien osaamisen kehittäminen arvioitiin keskimäärin kehittyvälle tasolle (ka. 3.19) ja se vaihteli järjestäjittäin alkavasta edistyneeseen. Lähes kaikilla järjestäjillä (20/21) tämä toiminto oli vähintään kehittyvällä tasolla, joten opettajien osaamisen kehittäminen on jo lähes vakiintunutta toimintaa. Avoimissa vastauksissa tuotiin esiin, että opettajille järjestetään koulutuksia säännöllisesti, ja että opettajat ovat innostuneita ja motivoituneita hankkimaan osaamista.

Työpaikkaohjaajien osaamisen kehittäminen

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Työpaikkaohjaajien osaamisen kehittäminen	21	2,62	3	2	0,65	2	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Työpaikkaohjaajien osaamisen kehittämisen arvioitiin olevan keskimäärin lähes kehittyvällä tasolla (ka. 2,62) ja se vaihteli järjestäjittäin alkavasta edistyneeseen. Lähes kaikissa avoimissa kommentteissa tuotiin esille tarve kouluttaa työpaikkaohjaajia nykyistä enemmän. Monet toivat esille haasteena sen, että työpaikkaohjaajat ovat haluttomia osallistumaan koulutuksiin, erityisesti pidempikestoisiin. Muutama koulutuksen järjestäjä kertoi, että koulutuksia on pidetty työpaikoilla. Tällöin koulutukset vievät paljon opettajien työaika ja ne ovat lyhytkestoisia.

Teema II Näyttöjen laatu

Opiskelijan ohjaus ja tuki työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Opiskelijan ohjaus ja tuki työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa	21	3,05	3	3	0,58	2	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Opiskelijan ohjaus ja tuki työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa arvioitiin olevan keskimäärin kehittyvällä tasolla (ka. 3,05) ja se vaihteli järjestäjittäin alkavasta edistyneeseen. Avoimissa kommentteissa tuli esiin, että opiskelijan ohjaus ja tuki työpaikoilla on toteutunut pääasiassa hyvin. Useat koulutuksen järjestäjät kertoivat, että opiskelijan ohjaus ja tuki työpaikoilla vaihtelee paljon työpaikasta ja ohjaajasta riippuen.

Opiskelijan osaamisen kehittymisen seuranta työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Opiskelijan osaamisen kehittymisen seuranta työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa	21	3,19	3	3	0,59	2	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Opiskelijan osaamisen kehittymisen seuranta työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa arvioitiin keskimäärin kehittyvälle tasolle (ka. 3,19). Avoimissa vastauksissa tuli ilmi, että osalla järjestäjistä on kehittymisen seurantaan vakiintuneita käytänteitä ja menetelmiä. Vastausten perusteella yleisin menetelmä osaamisen kehittymisen seurantaan on oppimispäiväkirja. Muita järjestäjien mainitsemia kehittymisen seurannan välineitä olivat portfolio, arviointilomakkeet, työpaikkakäynnit, jatkuva palaute, palautekeskustelut, työkokeet ja vertaisarviointit. Muutama järjestäjä kertoi myös, että osaamisen kehittymisen seurannassa on vaihtelua työpaikkojen välillä.

Näyttöjen integrointi työpaikalla järjestettävään koulutukseen

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Näyttöjen integrointi työpaikalla järjestettävään koulutukseen	21	3,52	4	4	0,50	3	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Näyttöjen integrointi työpaikalla järjestettävään koulutukseen arvioitiin keskimäärin lähes edistyneelle tasolle (ka. 3,52), eikä siinä ollut kovin suurta vaihtelua järjestäjien välillä. Useat koulutuksen järjestäjät kertoivat, että pääsääntöisesti näytöt yritetään järjestää työpaikoilla. Tämä ei ole kuitenkaan aina mahdollista, koska esimerkiksi laitteissa tai ohjaajien arviointiosaamisessa on puutteita. Lisäksi useista vastauksista kävi myös ilmi, että joidenkin tutkinnon osien näytöt suoritetaan pääsääntöisesti oppilaitoksessa.

Näyttöjen toteuttaminen työpaikoilla

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Näyttöjen järjestäminen aidoissa työelämän tilanteissa	21	3,71	3	4	0,45	3	4
Näyttöjen vastaavuus tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin	21	3,62	4	4	0,49	3	4
Työpaikkaohjaajien osallistuminen näyttöjen ohjaamiseen, seurantaan ja arviointiin	21	3,57	4	4	0,49	3	4
Opettajien osallistuminen näyttöjen ohjaamiseen, seurantaan ja arviointiin	21	3,43	3	4	0,58	2	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Myös näyttöjen toteuttaminen työpaikoilla arvioitiin keskimäärin lähes edistyneelle tasolle (ka. 3,43-3,71), eikä siinä ollut kovin suurta vaihtelua järjestäjien välillä. Enemmistö järjestäjistä arvioi näyttöjen järjestämisen aidoissa työelämän tilanteissa, näyttöjen vastaavuuden tutkinnon perusteisiin sekä työpaikkaohjaajien osallistumisen näyttöjen ohjaamiseen, seurantaan ja arviointiin edistyneelle tasolle.

Näyttöjen toteuttaminen oppilaitoksessa

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Ammattitaitovaatimusten mukaisten näyttöjen järjestäminen oppilaitoksissa	21	3,90	4	4	0,29	3	4
Näyttöjen sisällön vastaavuus tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin	21	3,86	4	4	0,35	3	4
Työelämän osallistuminen oppilaitoksissa järjestettävien näyttöjen arviointiin	21	3,00	3	3	0,87	1	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Näyttöjen toteuttaminen oppilaitoksessa arvioitiin kokonaisuutena keskimäärin lähes edistyneelle tasolle (ka. 3,59) ja se on lähes kaikilla järjestäjillä (19/21) vakiintunutta toimintaa. Lähes kaikki järjestäjät arvioivat ammattitaitovaatimusten mukaisten näyttöjen järjestämisen oppilaitoksissa sekä näyttöjen vastaavuuden tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin edistyneelle tasolle. Sen sijaan työelämän osallistuminen oppilaitosnäyttöjen arviointiin vaihtelee järjestäjittäin. Kolmanneksella järjestäjistä (7/21) työelämän osallistuminen oppilaitosnäyttöjen arviointiin oli vakiintunutta toimintaa ja noin neljänneksellä toiminta oli alkavalla tasolla. Avoimissa kommentteissa tuotiin esille, että oppilaitoksessa järjestettävät näytöt suoritetaan oppilaitoksen yhteydessä toimivassa hoitolassa tai salongissa, jossa olosuhteet vastaavat aitoa työelämän ympäristöä.

Koulutuksen järjestäjiä pyydettiin kertomaan syitä siihen, mikäli niillä järjestettiin enemmistö näytöistä oppilaitoksessa. Vastauksissa toistui työssäoppimispaikkojen vähäinen määrä ja niiden sopimattomuus näyttöjen suorittamiseen. Useampi vastaaja kertoi myös, ettei työpaikoilla ole aina tarvittavaa välineistöä. Oppilaitosnäyttöjä perusteltiin myös näyttöjen ja arvioinnin laadun ja yhteismitallisuuden varmistamisella. Muutama järjestäjä kertoi lisäksi, että oppilaitoksen omat hoitolat ja salongit mahdollistavat työelämää vastaavat olosuhteet näyttöjen järjestämiseen.

Elinikäisen oppimisen avaintaitojen integrointi näyttöön

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Elinikäisen oppimisen avaintaitojen integrointi näyttöön	21	3,67	4	4	0,47	3	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Elinikäisen oppimisen integrointi näyttöihin arvioitiin keskimäärin edistyneelle tasolle, eikä siinä ollut juurikaan eroa järjestäjien välillä. Koulutuksen järjestäjien mukaan elinikäisen oppimisen avaintaidot ovat keskeisiä kauneudenhoitoalalla ja niitä arvioidaan luontevasti osana näyttöjä.

Yhteisten tutkinnon osien integrointi näyttöön

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Yhteisten tutkinnon osien integrointi näyttöön	20	1,90	2	2	0,70	1	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Yhteisten tutkinnon osien integrointi näyttöön arvioitiin keskimäärin alkavalle tasolle (ka. 1,90). Taso vaihteli koulutuksen järjestäjien välillä puuttuvasta edistyneeseen. Enemmistöllä järjestäjistä (13/20) integrointi oli alkavalla tasolla ja viidellä järjestäjällä se puuttui kokonaan. Yhdellä järjestäjällä integrointi oli kehittyvällä ja yhdellä edistyneellä tasolla. Avokommenteista käy ilmi, että integroinnissa on haasteita, ja jos integrointia on ollut, se on koskenut pääasiassa kieliä.

Opiskelijan osaamisen arviointi näytössä

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Opiskelijan osaamisen arviointi näytössä	21	3,62	4	4	0,58	2	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Opiskelijan osaamisen arviointi näytössä arvioitiin keskimäärin edistyneelle tasolle (ka. 3,62) ja se vaihteli järjestäjittäin alkavasta edistyneeseen. Kommenteissa tuli esille, että ohjaus ja arviointi kokonaisuudessaan on kriteeriperusteista ja se on osa tutkinnon toimintakulttuuria.

Teema III Näyttötoiminnan seuranta, arviointi ja kehittäminen

Näyttötoiminnan seuranta ja arviointi

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Palautteen hankkiminen opiskelijoilta, työelämältä ja opettajalta työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta ja näytöistä	21	2,90	3	3	0,75	1	4
Palautteen analysointi	21	2,62	3	3	0,84	1	4
Palautteen ja tulosten käsittely opiskelijoiden, opettajien ja työpaikkojen kanssa	21	2,52	2	2	0,85	1	4
Näyttöjen toteuttamis- ja arviointikäytäntöjen seuranta	21	2,71	3	3	0,63	2	4
Näyttöjen arvosanojen seuranta ja analysointi	21	2,48	3	3	0,91	1	4
Koulutuksen järjestäjän itsearviointi työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja näyttöjen toteuttamisesta	21	2,38	2	3	0,79	1	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Näyttötoiminnan seuranta ja arviointi arvioitiin kokonaisuutena lähes kehittyvälle tasolle (ka. 2,60) ja siinä oli suurta vaihtelua koulutuksen järjestäjien välillä. Palautteen hankkiminen opiskelijoilta, työelämältä ja opettajalta sekä palautteen analysointi ja näyttöjen toteuttamis- ja arviointikäytäntöjen seuranta arvioitiin keskimäärin kehittyvälle tasolle. Myös näyttöjen arvosanojen seuranta ja analysointi arvioitiin kehittyvälle tasolle. Sen sijaan palautteen ja tulosten käsittely eri osapuolten kanssa sekä järjestäjän itsearviointi työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja näyttöjen toteuttamisesta oli keskimäärin alkavalla tasolla.

Avoimista kommentaiteista käy ilmi, että palautetta kerätään erityisesti opiskelijoilta ja sitä myös hyödynnetään kehittämistyössä. Työpaikkaohjaajilta ja työpaikoilta kerätään ja saadaan palautetta vaihtelevasti. Erityisesti palautteen analysointi koettiin vajavaiseksi.

Näyttötoiminnan kehittäminen

TOIMINTO	n	Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Hajonta	Minimi	Maksimi
Palautteiden hyödyntäminen kehittämistyössä	20	2,50	2,5	3	0,81	1	4
Kansallisten oppimistulosten arvioinnin hyödyntäminen kehittämistyössä	21	1,81	2	2	0,66	1	3
Kehittämishankkeiden hyödyntäminen kehittämistyössä	21	2,57	3	3	0,79	1	4
Työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja näyttöjen kehittäminen osana koulutuksen järjestäjän laadunhallintaa	21	2,76	3	3	0,68	2	4

Asteikko 1–4 (1 = puuttuva, 2 = alkava, 3 = kehittyvä, 4 = edistynyt)

Näyttötoiminnan kehittäminen oli koulutuksen järjestäjien arvioimana keskimäärin lähes kehittyvällä tasolla ja siinä oli paikoin suurtakin vaihtelua järjestäjien kesken. Palautteiden ja kehittämishankkeiden hyödyntäminen kehittämistyössä sekä työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja näyttöjen kehittäminen osana koulutuksen järjestäjän laadunhallintaa arvioitiin keskimäärin kehittyvälle tasolle. Sen sijaan kansallisten oppimistulosten arvioinnin hyödyntäminen kehittämistyössä oli keskimäärin alkavalla tasolla (ka. 1,81). Koulutuksen järjestäjien välillä oli suurta vaihtelua erityisesti palautteiden ja kehittämishankkeiden hyödyntämisessä kehittämistyössä. Avoimissa kommentteissa tuotiin esiin, että näyttötoiminnan kehittämistyötä tehdään aktiivisesti, mutta siinä on parannettavaa. Erityisesti palautteiden hyödyntämisessä on kehitettävää.

Koulutuksen järjestäjien näyttötoiminnan vahvuudet ja kehittämishaasteet

Monet koulutuksen järjestäjät kertoivat näyttötoiminnan vahvuuksiksi pätevät opettajat, suunnitelmallisuuden ja toimivat prosessit. Useat mainitsivat myös hyvät näyttöympäristöt työpaikoilla ja oppilaitoksessa. Lisäksi koulutuksen järjestäjät mainitsivat vahvuudeksi myös hyvän työelämäyhteistyön ja työelämälähtöisyyden.

Suurin osa järjestäjistä kertoi kehittämishaasteeksi sopivien näyttö- ja työssäoppimispaikkojen hankkimisen sekä yleisesti yhteistyön kehittämisen oppilaitoksen ja työpaikkojen välillä. Monet mainitsivat kehittämistarpeeksi myös koulutettujen työpaikkaohjaajien lisäämisen. Esille tuli myös tarve lisätä näyttöjen määrää työpaikoilla.

Arvioinnin luotettavuus

Aineiston monipuolisuus ja kattavuus

Oppimistulosten arvioinnin luotettavuus varmistettiin monipuolisella arviointiaineistolla ja kohdistamalla arviointi kaikkiin ao. tutkintoa tarjoaviin koulutuksen järjestäjiin ja opiskelijoihin. Arviointiaineistona olivat ensisijaisesti opiskelijoiden saamat näyttöjen arvosanat, joista opettaja ja työelämän edustaja ovat päättäneet joko yhdessä tai erikseen. Lisäksi koulutuksen järjestäjät tekivät itsearvioinnin monitahoisissa ryhmissä. Kaikki kauneudenhoitoalan perustutkintoa tarjonneet koulutuksen järjestäjät (n = 29) toimittivat arviointiin oppimistulostietoja. Itsearviointiaineiston toimitti 72 prosenttia järjestäjistä (21/29). Arviointiaineistoa voidaan siis pitää kattavana. Arvioinnin luotettavuutta pyrittiin parantamaan myös kutsumalla arviointiryhmään kokeneita alan opettajia, jotka analysoivat rinnakkaismenetelmällä näyttöjen sisällöt ja osallistuivat arvioinnin tulosten tulkintaan ja johtopäätösten laadintaan.

Tietojen oikeellisuus

Oppimistulosten arvioinnin luotettavuutta edistettiin myös ohjeistamalla koulutuksen järjestäjiä siinä, miten näyttöjen arvosanat kirjataan, kootaan tietojärjestelmistä ja lähetetään Kansalliseen koulutuksen arviointikeskukseen. Tavoitteena oli, että tietoja ei puutu eivätkä ne ole virheellisiä. Koulutuksen järjestäjiä pyydettiin nimeämään oppimistulosten arvioinnin yhdyshenkilö, joka vastasi järjestäjäkohtaisen tiedon tuottamisesta ja sen toimittamisesta Karviin. Yhdyshenkilöille järjestettiin perehdytystilaisuus oppimistulosten arvioinnista, ja tiedon kokoamiseen ja tallentamiseen laadittiin ohjeet ja lomakkeet. Tietojen kattavuutta pyrittiin varmistamaan myös keräämällä ne lukuvuosittain.

Opiskelijan arvioinnin luotettavuus

Opiskelijan osaamisen tulkintaan ja arviointiin liittyy kuitenkin aina arvioijasta riippuvaa tulkinnallisuutta, ja siten arviointitulokseen liittyvät ongelmat syntyvät niissä prosesseissa, joissa tulkinnat ja johtopäätökset opiskelijan osaamisesta tehdään. Oppimistulosten arviointi edellyttää muun muassa arvioijasta, arvioinnin kohteena olevasta toimintakokonaisuudesta ja toimintaympäristön vaatimuksista johtuvien arviointiin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista. Tämän vuoksi arvioinnissa koottiin näyttöihin liittyviä prosessitietoja ja muuta täydentävää aineistoa, joita hyödynnetään luotettavuuden arvioinnissa.

Täydentävä arviointi

Verrattaessa oppimistuloksia täydentävään arviointiaineistoon analysoitiin muun muassa arvioijasta johtuvia eroja ja tarkasteltiin arviointiin osallistuneiden henkilöiden sekä näyttöpaikan yhteyksiä arvosanoihin. Lisäksi tarkasteltiin koulutuksen järjestäjien itsearviointia näyttötoimintansa laadusta. Myös näyttöjen sisällön osuvuutta ja niiden vastaavuutta ammattitaitovaatimuksiin analysoitiin. Näytön kuvausten pohjalta tehtiin analyysiin näytön vastaavuudesta ammattitaitovaatimuksiin tulee kuitenkin suhtautua varauksella, sillä näytön kuvausten laadintaan ei ole olemassa kansallisesti yhtenäistä ohjeistusta. Osittain tämän vuoksi kuvaukset ja niiden laatu vaihtelevat paljon järjestäjittäin.

Tulosten luotettavuus

Vaikka näyttöjen arvosanat vaihtelivat näyttöpaikan ja arvosanasta päättäneiden mukaan, voidaan kauneudenhoitoalan perustutkinnon oppimistulosten luotettavuutta pitää kohtalaisen hyvänä. Koulutuksen järjestäjien itsearvioinnin mukaan laaja-alaisen osaamisen arviointi sekä kriteeriperusteinen arviointi ovat toteutuneet hyvin näytöissä. Myös näyttöympäristön tutkinnon perusteiden mukaisen vastaavuuden varmistaminen sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen ja näytön arvioinnin periaatteista sopiminen olivat lähes kaikilla järjestäjillä vähintään kehittyvällä tasolla.

Arviointi toteutettiin vuosina 2015–2018. Arvioinnin tulokset koskevat siten koulutusta, joka on toteutettu vuonna 2009 voimaan tulleiden perustutkinnon perusteiden mukaan. Uudet tutkinnon perusteet otettiin käyttöön 1.8.2018 lähtien.

Arvioivat johtopäätökset

Yleistä

Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointi perustuu näyttöihin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, miten hyvin opiskelijat ovat näytöillä mitattuna saavuttaneet tutkintojen perusteissa määritetyt tavoitteet ja ammattitaitovaatimukset. Lisäksi arvioinnin taustalla ovat sekä ammatillista koulutusta koskevat yleiset tavoitteet että lainsäädännössä määritetyt näyttöjä koskevat tavoitteet. Näistä keskeisimmät liittyvät koulutuksen laadun varmistamiseen, koulutuksen työelämälähtöisyyteen ja opiskelijan arvioinnin yhtenäistämiseen.

Koulutuksen työelämälähtöisyys toteutuu melko hyvin

Ammatillisen koulutuksen yhtenä työelämälähtöisyyden mittarina voidaan pitää työpaikoilla toteutettujen näyttöjen määrää ja työelämän osallistumisastetta näyttöjen arviointiin. Näiden mittareiden mukaan kauneudenhoitoalan koulutuksen työelämälähtöisyyttä voidaan pitää melko hyvänä, sillä noin puolet (52 %) näytöistä toteutettiin työpaikoilla. Samassa määrin työelämä oli mukana myös näyttöjen arvioinneissa. Verrattuna muihin arvioituihin tutkintoihin (esimerkiksi liikunnanohjauksen ja matkailualan pt) työelämä osallistui melko aktiivisesti (39 %) myös oppilaitosnäyttöjen arviointiin.

Oppilaitosnäyttöjen kohtuullisen suurta määrää (48 %) ei voida kuitenkaan pitää työelämälähtöisyyden toteutumisen näkökulmasta tavoitteiden mukaisena. Koulutuksen järjestäjien mukaan osaamisen hankkimiseen ja näyttöihin soveltuvia työpaikkoja on tarjolla kohtalaisesti. Kauneudenhoitoalalla on paljon pien- ja yksityisyrittäjyyttä, mikä osaltaan asettaa haasteita tavoitteiden mukaisen osaamisen hankkimiselle ja osoittamiselle työelämästä. Oppilaitosnäyttöjä perusteltiin usein tutkinnon tavoitteiden mukaisten työpaikkojen vähäisyydellä, työpaikkojen puutteellisilla välineistöillä sekä ohjaus- ja arviointiosaamisella. Myös oppilaitosten omat hoitolat ja salongit, joissa on aitoja asiakkaita ja asiakaspalvelutilanteita ylläpitävät osaltaan oppilaitosnäyttöjä.

Työpaikkanäyttöjen määrässä oli suurta vaihtelua järjestäjien välillä. Noin joka viidennellä järjestäjällä lähes kaikki näytöt suoritettiin työelämässä. Vastaavasti noin puolella järjestäjistä oppilaitosnäyttöjä oli työpaikkanäyttöjä enemmän. Opiskelijan työelämätaitojen kehittymisen ja työllistymisen kannalta on tärkeää, että opiskelija saa oppilaitosympäristön lisäksi kokemusta myös

aidoissa työpaikoissa suoritetuista näytöistä ja työelämän arvion osaamisesta. Moni koulutuksen järjestäjä toikin esille tarpeen lisätä näyttöjen määrää työpaikoilla.

Vaikka oppilaitosnäyttöjä onkin alalla melko paljon, on enemmistöllä järjestäjistä työpaikka keskeinen oppimisympäristö ja yhteistyö työelämän kanssa vakiintunutta. Arviointiryhmän mukaan työelämä tulisi sitouttaa nykyistä vahvemmin mukaan koulutuksen toteuttamiseen, sillä aktiivinen yhteistyö ja vuoropuhelu työpaikkojen ja oppilaitosten välillä kehittäisi sekä koulutusta että työelämää.

Ammatillinen osaaminen on erinomaista

Kauneudenhoitoalan opiskelijoiden osaaminen on näyttöjen arvosanoilla mitattuna erinomaista, sillä yleisin opiskelijoiden saama arvosana oli kiitettävä. Kiitettävien arvosanojen osuus kaikista arvosanoista oli 52 prosenttia, hyvien 42 prosenttia ja tyydyttävien noin 6 prosenttia. Myös erityisopiskelijoiden osaaminen on hyvää, sillä enemmistö (59 %) heistä sai näytön arvosanaksi hyvän. Erityisopiskelijoilla oli selvästi enemmän tyydyttäviä ja vähemmän kiitettäviä kuin muilla opiskelijoilla. Syitä kiitettävien arvosanojen suureen määrään ei tämän arviointiaineiston perusteella saatu selville, sillä esimerkiksi opiskelijoiden lähtötasoa ei ollut mahdollista saada selville. Arviointiryhmän mukaan hyviä arvosanoja saattavat selittää muun muassa kolmiportainen arviointiasteikko, helpohkot näytöt suhteessa ammattitaitovaatimukseen sekä työelämän osallistuminen näytön arviointiin.

Arvosanoissa oli vaihtelua arviointikäytäntöjen, opetuskielen, alueiden ja koulutuksen järjestäjien välillä. Opiskelijat saivat keskimäärin parempia arvosanoja silloin, kun näyttö järjestettiin työpaikalla ja näytön arvosanasta päätti työelämän edustaja. Työpaikkanäyttöjen arvosana oli useimmiten kiitettävä ja oppilaitosnäyttöjen hyvä. Suomenkielisillä opiskelijoilla yleisin näytöistä saatu arvosana oli kiitettävä ja ruotsinkielisillä hyvä. Arvosanoissa oli eroja myös järjestäjittäin, sillä alimpaan ja ylimpään neljännekseen kuuluvien järjestäjien arvosanojen ero oli noin puoli arvosanaa. Myös Etelä-Suomen ja Lounais-Suomen alueen järjestäjien näyttöjen arvosanat olivat muilla alueilla toimivien järjestäjien arvosanoja korkeammat. Arvosanojen eroja voivat selittää muun muassa arviointikäytännöt, opiskelijoiden osaamisen erilainen lähtötaso ja näyttöjen sisällöt.

Näyttöjen laatuun ja arvioinnin luotettavuuteen kiinnitettävä enemmän huomiota

Näyttöihin perustuvassa oppimistulosten arvioinnissa on useita luotettavuuteen liittyviä haasteita. Luotettavuuteen vaikuttavat etenkin arvioijiin, näyttöympäristöön ja näytön sisältöön liittyvät tekijät. Luotettavuusongelmia syntyy etenkin silloin, kun arvioijat tulkitsevat opiskelijan osaamista erilaisista lähtökohdista ja kokemuksista käsin. Kuten aiemmin todettiin, näyttöjen arviointi- ja toteuttamistavoilla oli yhteyttä näyttöjen arvosanoihin. Koulutuksen järjestäjät arvioivat, että tavoitelähtöinen ja kriteeriperusteinen sekä laaja-alaisen osaamisen arviointi oli toteutunut hyvin

kauneudenhoitoalan näytöissä. Näyttöjen sisällön analyysi kuitenkin osoitti, että yli puolet (55 %) näytöistä alitti tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset, eli ne olivat liian helppoja. Jatkossa tuleekin varmistaa, että näytöt suunnitellaan yhteistyössä työelämän kanssa, ja että erilaiset oppimisympäristöt mahdollistavat tavoitteiden mukaisen osaamisen hankkimisen ja näyttöjen toteuttamisen laajoina työelämän toimintakokonaisuuksina.

Vaikka noin joka kolmas työpaikkaohjaaja oli koulutettu näytön ohjaukseen ja arviointiin, oli koulutettujen työpaikkaohjaajien määrässä suurta vaihtelua koulutuksen järjestäjien välillä. Useat järjestäjät toivat esille tarpeen kouluttaa työpaikkaohjaajia nykyistä enemmän. Työpaikkaohjaajien ohjaus- ja arviointiosaamisen varmistaminen tulee jatkossa entistä tärkeämmäksi, kun osaamisen hankkiminen ja arviointi siirtyvät yhä enemmän työpaikoille. Myös uudet tutkinnon perusteet ja ammatillisen koulutuksen uudistus tuovat tarpeita työelämän kouluttamiselle. Koulutuksen järjestäjien tulisi tiivistää yhteistyötä näyttöjen suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä työpaikkaohjaajien kouluttamisessa ja hyödyntää niissä hyviä käytänteitä. Tämä osaltaan edistäisi näyttöjen ja arvioinnin tasalaatuisuutta opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjien välillä.

Arvioinnin mukaan opettajien osaamisen kehittämiseen panostetaan ja se on vakiintunutta toimintaa lähes kaikilla järjestäjillä. Opettajien mahdollisuudet oman osaamisensa kehittämiseen tulee jatkossakin turvata, sillä alan opiskelijat ovat taustaltaan ja osaamiseltaan hyvin heterogeeninen ryhmä. Myös uudet tutkinnon perusteet saattavat tuoda tarpeita opettajien osaamisen kehittämiseksi. Opiskelun siirtyminen entistä enemmän työelämään muuttaa myös opettajan työnkuvaa. Opettajien jalkautuminen työpaikoille opiskelijoiden ja työpaikkaohjaajien tueksi keventäisi erityisesti kauneudenhoitoalan kaltaisten pienten yritysten ohjaus- ja koulutustaakkaa, missä henkilöstöresurssit ovat rajalliset. Samalla se tarjoaisi opettajille mahdollisuuden kartoittaa työelämän osaamistarpeita ja päivittää omaa osaamistaan. Opettajien jalkautuminen työpaikoille edellyttää kuitenkin, että myös työelämän edustajat näkevät työpaikalla järjestettävän koulutuksen hyödyn oman osaamisensa ja alansa kehittämisessä.

Koulutuksen järjestäjien näyttötoiminnan laatu on kehittävällä tasolla — seurannassa ja kehittämisessä on vielä parannettavaa

Arvioinnin mukaan koulutuksen järjestäjien näyttötoiminnan kokonaislaatu oli keskimäärin kehittävällä tasolla ja siinä oli paikoin suurtakin vaihtelua järjestäjien välillä. Koulutuksen järjestäjät arvioivat näyttötoiminnassaan onnistuneensa parhaiten elinikäisen oppimisen avaintaitojen arvioinnissa, näyttöjen toteuttamisessa oppilaitoksessa sekä osaamisen arvioinnissa. Vastaavasti heikointen järjestäjät arvioivat onnistuneensa näyttöjen ja yhteisten tutkinnon osien integroinnissa sekä näyttötoiminnan seurannassa ja kehittämisessä. Elinikäisen oppimisen avaintaidot, kuten yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot ovat olennainen osa kauneudenhoitoalan osaamista, joten niitä on luontevaa arvioida näytöissä.

Sen sijaan yhteisten tutkinnon osien integrointi näyttöihin on ollut vähäistä ja siinä on ollut haasteita. Myös osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman laadinta yhteistyössä eri alojen opettajien kanssa on vielä enemmistöllä järjestäjistä alkuvaiheessa. Yhteisten tutkinnon osien ja

näyttöjen integrointia on kokeiltu lähinnä kielissä. Integroinnille olisi hyvät mahdollisuudet etenkin, matematiikassa, kemiassa ja fysiikassa. Yhteisten tutkinnon osien ja ammatillisten opintojen onnistunut integrointi edellyttää opettajien välistä yhteistyötä niin koulutuksen suunnittelussa kuin toteuttamisessa, joita koulutuksen järjestäjien pedagogisten rakenteiden tulisi tukea. Myös opettajien asenne ja tahto yhteistyöhön edistävät onnistunutta integrointia.

Koulutuksen järjestäjien oman näyttötoiminnan seuranta, arviointi ja kehittäminen arvioitiin kokonaisuutena lähes kehittyvälle tasolle ja siinä oli paikoin suurtakin vaihtelua koulutuksen järjestäjien välillä. Palautetta kerätään erityisesti opiskelijoilta ja sitä myös hyödynnetään kehittämistyössä. Työpaikkaohjaajilta ja työpaikoilta kerätään ja saadaan palautetta vaihtelevasti. Palautteen ja tulosten käsittely eri osapuolten kanssa sekä järjestäjän itsearviointi työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja näyttöjen toteuttamisesta oli useilla järjestäjillä vielä alkuvaiheessa. Systemaattinen ja toimiva palautejärjestelmä tukisi koulutuksen järjestäjiä pedagogisen toiminnan ja koulutuksen jatkuvassa seurannassa ja kehittämisessä.

Koulutuksen tulevaisuus

Kauneudenhoitoalalla on hyvät edellytykset vastata uuden ammatillisen koulutuksen haasteisiin, sillä enemmistöllä järjestäjistä työpaikka on jo nyt keskeinen oppimisympäristö ja yhteistyö työelämän kanssa on vakiintunutta. Myös yksilölliset opintopolut sekä aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen toteutuvat hyvin koulutuksessa. Lisäksi kauneudenhoitoala on vetovoimainen ja alalle on riittänyt hyvin opiskelijoita.

Uudet kauneudenhoitoalan tutkinnon perusteet otettiin käyttöön viime elokuussa (2018). Arviointiryhmän mukaan uudet tutkinnon perusteet luovat hyvät edellytykset yhteistyön tiivistämiseen ja yhteistyömuotojen kehittämiseen oppilaitosten ja työpaikkojen välillä. Aktiivinen yhteistyö ja vuoropuhelu oppilaitosten ja työpaikkojen välillä mahdollistaa työelämälähtöisen koulutuksen toteutumisen sekä työelämän osaamistarpeita vastaavan työvoiman saannin. Koulutuksessa on myös varmistettava, että opiskelijat saavat riittävät valmiudet yrittäjyyteen. Jatkossa on myös huolehdittava alan vetovoimaisuudesta kouluttamalla työvoimaa oikeassa suhteessa elinkeinoelämän tarpeisiin.

Kehittämissuositukset

Tässä esitetään keskeisiä arviointiin perustuvia kehittämissuosituksia, joita tulisi hyödyntää uuden tutkintorakenteen mukaisen koulutuksen toimeenpanossa ja kehittämisessä. Ehdotukset on suunnattu sekä koulutuksen järjestäjille että opetusviranomaisille.

- Koulutuksen ja työelämän kehittämiseksi oppilaitosten ja työelämän välistä yhteistyötä koulutuksen toteuttamisessa tulee tiivistää. Myös näyttöjen toteuttamista aidoissa työelämän tilanteissa tulee lisätä.
- Näyttöjen sisältöön ja arviointiin tulee kiinnittää huomiota, jotta ne ovat yhteismitallisia opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjien välillä. Myös Koski-järjestelmään tulevien näyttöjen kuvausten sisältö tulee varmistaa, jotta opiskelijat ja valmistuneet voivat hyödyntää niitä mm. koulutus- ja oppisopimuspaikkojen sekä työpaikkojen haussa.
- Oppimisympäristöjen laatuun tulee kiinnittää huomiota, jotta ne mahdollistavat tutkinnon tavoitteiden mukaisen osaamisen hankkimisen ja osoittamisen.
- Työpaikkaohjaajien ohjaus- ja arviointiosaaminen sekä perehdyttäminen uusiin tutkinnon perusteisiin ja ammatillisen koulutuksen uudistukseen tulee varmistaa.
- Opettajien edellytykset ylläpitää ammattitaitoaan ja kehittää osaamistaan tulee turvata jatkossakin. Opettajille tulee turvata myös riittävät resurssit opiskelijoiden ohjaukseen ja arviointiin erilaisissa oppimisympäristöissä.
- Koulutuksen järjestäjien pedagogisten rakenteiden tulee mahdollistaa eri alojen välinen opettajien yhteistyö ja yhteisopettajuus esimerkiksi ammatillisten aineiden ja yhteisten tutkinnon osien integroinnissa.
- Näyttöjen ja arvioinnin yhteismitallisuuden varmistamiseksi koulutuksen järjestäjien tulisi tehdä nykyistä enemmän yhteistyötä näyttöjen suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä työpaikkaohjaajien kouluttamisessa ja hyödyntää niissä hyviä käytänteitä.

- Työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta ja näyttötoiminnasta kerättyä palautetta tulee seurata ja analysoida systemaattisemmin sekä hyödyntää palautetta niiden kehittämisessä yhdessä työelämän kanssa.
- Kansallisia arviointituloksia tulee hyödyntää työpaikalla järjestettävän koulutuksen, näyttöjen ja osaamisen arvioinnin kehittämisessä. Arviointituloksia tulee hyödyntää myös uusien tutkinnon perusteiden toimeenpanossa.

Ammatillinen osaaminen liikunnanohjauksen perustutkinnossa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 22:2018.

Ammatillinen osaaminen matkailualan perustutkinnossa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 21:2018.

Koulutuksen arviointisuunnitelma vuosille 2012–2015. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kauneudenhoitoalan perustutkinto. 2009. Ammatillisen perustutkinnon perusteet. Määräys 26/011/2009. Opetushallitus.

Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto. 2018. Ammatillisen perustutkinnon perusteet. Määräys. 2532-2017. Opetushallitus.

Vipunen, opetushallinnon tilastopalvelu. Opetushallitus. www.vipunen.fi.

Liite 1 Itsearviointilomake

Liite 2 Näyttöjen arvosanojen tunnusluvut tutkinnon osittain

Liite 3 Näyttöjen suorituspaikat tutkinnon osittain

Liite 1 Itsearviointilomake

Hevostalouden, kauneudenhoitoalan ja tieto- ja tietoliikennetekniikan
perustutkintojen oppimistulosten arviointi 2015–2018

Koulutuksen järjestäjän itsearviointi

Itsearvioinnin avulla täydennetään kansalliseen oppimistulosten arviointiin koottuja arviointitietoja.

- Tehkää itsearviointi monitahoisessa ryhmässä, jossa on opettajien, työpaikkaohjaajien, valmistuvien opiskelijoiden ja johdon edustajia.
- Tehkää arviointi ja täyttäkää lomake tutkintokohtaisesti.
- Arvioikaa itsearvioinnissa vuosina 2015–2018 toteutunutta koulutusta (ent. opetussuunnitelmaperusteista koulutusta, ei näyttötutkintotavoitteista koulutusta).
- Jos samaa tutkintoa järjestetään useammassa koulutuksen järjestäjän toimipisteessä / oppilaitoksessa, täytetään yksi tutkintokohtainen lomake.

PERUSTIEDOT

Koulutuksen järjestäjän nimi: _____

Perustutkinto:	Hevostalouden perustutkinto ()	Kauneudenhoitoalan perustutkinto ()	Tieto- ja tietoliikennetekniikan perustutkinto ()
----------------	---------------------------------------	--	--

Itsearviointiryhmän kokoonpano (nimi ja asema):

PEDAGOGISTA TOIMINTAA KOSKEVAT TIEDOT

1. Kuinka suuri osa (%) ko. tutkinnon päätoimisista ammattiopettajista on pedagogisesti päteviä?

2. Kuinka suuri osa (%) työpaikkaohjaajista on koulutettu työpaikalla järjestettävän koulutuksen ohjaamiseen ja osaamisen arviointiin? (koulutettu = työpaikkaohjaaja on osallistunut tavoitteelliseen koulutukseen, muu kuin lyhytaikainen perehdytys) * ent. työssäoppiminen

3. Arvioikaan miten hyvin seuraavat asiat ovat toteutuneet kyseisessä tutkinnossa. Valitkaa vaihtoehdoista se, joka parhaiten vastaa käsitystänne asiasta.

	erittäin huonosti	huonosti	kohtalaisesti	hyvin	erittäin hyvin
a) Osaamisen hankkimiseen soveltuvien työpaikkojen saatavuus	()	()	()	()	()
b) Osaamisen osoittamiseen (näytöt) soveltuvien työpaikkojen saatavuus	()	()	()	()	()
c) Näyttöjen suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi yhteistyössä työpaikkojen kanssa?	()	()	()	()	()
d) Laaja-alaisen osaamisen arviointi näytöissä (työprosessin hallinta, työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta, työn perustana olevan tiedon hallinta ja elinikäisen oppimisen avaintaidot)	()	()	()	()	()
e) Tavoitelähtöinen ja kriteeriperusteinen osaamisen arviointi?	()	()	()	()	()
f) Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen	()	()	()	()	()
g) Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen	()	()	()	()	()
h) Opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen toteutuminen	()	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT (kohdat a-h)

4. Miten paljon olette hyödyntäneet koulutuksessa seuraavia oppimisympäristöjä?

	ei lainkaan	vähän	kohtalaisesti	paljon	erittäin paljon
Oppilaitos (työsalit, harjoitustyömaat, opetusravintolat, -kampaamot jne..)	()	()	()	()	()
Työpaikka	()	()	()	()	()
Verkko-oppimisympäristöt	()	()	()	()	()
Virtuaaliset oppimisympäristöt	()	()	()	()	()
Muuta, mitä?					

KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN NÄYTTÖTOIMINNAN ARVIOINTI

Seuraavissa kohdissa arvioidaan näyttöjen koko prosessia ko. tutkinnossa. Prosessi on jaettu kolmeen teemaan I–III:

- TEEMA I Näyttöjen suunnittelu ja koulutuksen järjestäjän linjaukset
- TEEMA II Näyttöjen laatu
- TEEMA III Näyttötoiminnan seuranta, arviointi ja kehittäminen

Ohje kohtiin teemat I–III:

Arvioi näyttötoimintaanne seuraavien arviointitasojen pohjalta ja valitkaa seuraavista vaihtoehdoista toimintaanne kuvaava taso. Sen jälkeen tarkentakaa arviointia kysymysten jälkeen olevaan kommentit/perustelut -laatikkoon.

Arviointitasot ovat:

- Puuttuva = ei aloitettuja toimenpiteitä,
- Alkava = suunnitteluvaiheessa, satunnaisia toimenpiteitä,
- Kehittyvä = toiminta muotoutumassa järjestelmälliseksi, toiminta on kohtuullisen kattavaa,
- Edistynyt = toiminta vakiintunutta, hyvin järjestelmällistä ja laaja-alaista, toimintaa arvioidaan ja kehitetään

TEEMA I NÄYTTÖJEN SUUNNITTELU JA KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN LINJAUKSET

- Edistynyt = toiminta vakiintunutta, hyvin järjestelmällistä ja laaja-alaista, toimintaa arvioidaan ja kehitetään
- Puuttuva = ei aloitettuja toimenpiteitä,
- Alkava = suunnitteluvaiheessa, satunnaisia toimenpiteitä,
- Kehittyvä = toiminta muotoutumassa järjestelmälliseksi, toiminta on kohtuullisen kattavaa,

a) Näyttöihin liittyvä suunnittelu

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Osaamisen arviointia koskevan suunnitelman* laadinta eri alojen ja yhteisten tutkinnon osien opettajien kanssa *ent. näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma	()	()	()	()
Osaamisen arviointia koskevan suunnitelman laadinta yhteistyössä työpaikkojen kanssa	()	()	()	()
Opiskelijoiden osallistuminen näyttöjen toteuttamisen ja arvioinnin suunnitteluun	()	()	()	()

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Näyttöjen suunnittelu osana työpaikalla järjestettävää koulutusta	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

b) Näyttöihin liittyvän pedagogisen toiminnan johtaminen

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Resurssien kohdentaminen työpaikalla järjestettävään koulutukseen ja näyttöihin	()	()	()	()
Opiskelijoiden, opettajien ja työpaikkaohjaajien perehdyttäminen	()	()	()	()
Opettajien työelämäosaamisen varmistaminen	()	()	()	()
Opettajien ja työpaikkaohjaajien arviointiosaamisen varmistaminen	()	()	()	()
Näyttöympäristön tutkinnon perusteiden mukaisen vastaavuuden varmistaminen	()	()	()	()
Opiskelijan osaamisen kehittymisen ja näytön arvioinnin periaatteista sopiminen	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

c) Opettajien osaamisen kehittäminen

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Arviointikohtaan sisältyy mm. seuraavia asioita:				
• arviointiosaamisen kehittäminen	()	()	()	()
• ohjausosaamisen kehittäminen	()	()	()	()
• työelämäosaamisen kehittäminen	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

d) Työpaikkaohjaajien osaamisen kehittäminen

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Arviointikohtaan sisältyy mm. seuraavia asioita:				
• arviointiosaamisen kehittäminen	()	()	()	()
• ohjausosaamisen kehittäminen	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

TEEMA II NÄYTTÖJEN LAATU

- Puuttuva = ei aloitettuja toimenpiteitä,
- Alkava = suunnitteluvaiheessa, satunnaisia toimenpiteitä,
- Kehittyvä = toiminta muotoutumassa järjestelmälliseksi, toiminta on kohtuullisen kattavaa,
- Edistynyt = toiminta vakiintunutta, hyvin järjestelmällistä ja laaja-alaista, toimintaa arvioidaan ja kehitetään

a) Opiskelijan ohjaus ja tuki työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Arviointikohtaan sisältyy mm. seuraavia asioita:				
• opiskelijoiden perehdyttäminen työtehtäviin ja työpaikan toimintatapoihin	()	()	()	()
• opiskelijoiden ohjaaminen työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa (työpaikkaohjaaja, opettaja)	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

b) Opiskelijan osaamisen kehittymisen seurata työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Arviointikohtaan sisältyy mm. seuraavia asioita:				
• osaamisen kehittymisen seurannan ja palautteen antamisen periaatteista sopiminen	()	()	()	()
• opiskelijan itsearviointi	()	()	()	()
• ohjaaminen ja palautteen antaminen	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

Mitä menetelmiä olette ottaneet käyttöön osaamisen kehittymisen seurannassa ja arvioinnissa?

KOMMENTIT/PERUSTELUT

c) Näyttöjen integrointi työpaikalla järjestettävään koulutukseen

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Näyttöjen toteuttaminen työpaikalla järjestettävän koulutuksen yhteydessä	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

d) Näyttöjen toteuttaminen työpaikoilla

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Näyttöjen järjestäminen aidoissa työelämätilanteissa	()	()	()	()
Näyttöjen vastaavuus tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin	()	()	()	()
Työpaikkaohjaajien osallistuminen näyttöjen ohjaamiseen, seurantaan ja arviointiin	()	()	()	()
Opettajien osallistuminen näyttöjen ohjaamiseen, seurantaan ja arviointiin	()	()	()	()

e) Näyttöjen toteuttaminen työpaikoilla

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Ammattitaitovaatimusten mukaisten näyttöjen järjestäminen oppilaitoksissa	()	()	()	()
Näyttöjen sisällön vastaavuus tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin ja työelämän vaatimuksiin	()	()	()	()
Työelämän osallistuminen oppilaitoksissa järjestettävien näyttöjen arviointiin	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

Mikäli teillä on järjestetty ko. tutkinnon näyttöjä enemmän oppilaitoksessa kuin työpaikoilla, mitkä ovat keskeiset syyt tähän?

f) Elinikäisen oppimisen avaintaitojen integrointi näyttöön

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Arviointikohtaan sisältyy mm. seuraavia asioita:				
• elinikäisen oppimisen avaintaitojen arvioinnin suunnittelu osaksi näyttöjä	()	()	()	()
• elinikäisen oppimisen avaintaitojen arviointi näytöissä	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

g) Yhteisen tutkinnon osien integrointi näyttöön

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Arviointikohtaan sisältyy mm. seuraavia asioita:				
• yhteisten tutkinnon osien arvioinnin suunnittelu osaksi näyttöjä	()	()	()	()
• yhteisten tutkinnon osien arviointi näytöissä	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

h) Opiskelijan osaamisen arviointi näytöissä

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Arviointikohtaan sisältyy mm. seuraavia asioita:				
• osaamisen arvioinnin periaatteista sopiminen	()	()	()	()
• arviointikriteerien käsittely etukäteen opiskelijan ja arvioijien kesken	()	()	()	()
• kriteeriperusteinen arviointi	()	()	()	()
• opiskelijan itsearviointi	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

TEEMA III NÄYTTÖTOIMINNAN SEURANTA, ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

- Puuttuva = ei aloitettuja toimenpiteitä,
- Alkava = suunnitteluvaiheessa, satunnaisia toimenpiteitä,
- Kehittyvä = toiminta muotoutumassa järjestelmälliseksi, toiminta on kohtuullisen kattavaa,
- Edistynyt = toiminta vakiintunutta, hyvin järjestelmällistä ja laaja-alaista, toimintaa arvioidaan ja kehitetään

a) Näyttötoiminnan seuranta ja arviointi

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Palautteen hankkiminen opiskelijoilta, työelämältä ja opettajalta työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta ja näytöistä	()	()	()	()

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Palautteen analysointi	()	()	()	()
Palautteen ja tulosten käsittely opiskelijoiden, opettajien ja työpaikkojen kanssa	()	()	()	()
Näyttöjen toteuttamis- ja arviointikäytäntöjen seuranta	()	()	()	()
Näyttöjen arvosanojen seuranta ja analysointi	()	()	()	()
Koulutuksen järjestäjän itsearviointi työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja näyttöjen toteuttamisesta	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

b) Näyttötoiminnan kehittäminen

	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
Palautteiden hyödyntäminen kehittämistyössä	()	()	()	()
Kansallisen oppimistulosten arvioinnin hyödyntäminen kehittämistyössä	()	()	()	()
Kehittämishankkeiden hyödyntäminen kehittämistyössä	()	()	()	()
Työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja näyttöjen kehittäminen osana koulutuksen järjestäjän laadunhallintaa	()	()	()	()

KOMMENTIT/PERUSTELUT

Mitkä ovat koulutuksen järjestäjän näyttötoiminnan keskeiset vahvuudet?

Mitkä ovat koulutuksen järjestäjän näyttötoiminnan keskeiset kehittämishaasteet?

Liite 2 Näyttöjen arvosanojen tunnusluvut tutkinnon osittain

Tutkinnon osa		
Ihon hoito	n	886
	Keskiarvo	2,45
	Mediaani	3,00
	Moodi	3
	Keskihajonta	0,607
	Minimi	1
	Maksimi	3
Ihohoidon ohjaus	n	694
	Keskiarvo	2,47
	Mediaani	3,00
	Moodi	3
	Keskihajonta	0,602
	Minimi	1
	Maksimi	3
Ehostus	n	827
	Keskiarvo	2,41
	Mediaani	2,00
	Moodi	2
	Keskihajonta	0,599
	Minimi	1
	Maksimi	3
Kauneudenhoitoalan yrittäjyys ja yritystoiminta	n	556
	Keskiarvo	2,42
	Mediaani	2,00
	Moodi	3
	Keskihajonta	0,637
	Minimi	1
	Maksimi	3
Täydentävät ihohoidot	n	516
	Keskiarvo	2,53
	Mediaani	3,00
	Moodi	3
	Keskihajonta	0,598
	Minimi	1
	Maksimi	3

Tutkinnon osa		
Kauneudenhoito ja tuoteneuvonta	n	70
	Keskiarvo	2,63
	Mediaani	3,00
	Moodi	3
	Keskihajonta	0,543
	Minimi	1
	Maksimi	3
Kosmetologina toimiminen terveydenhuollon toimintaympäristössä	n	11
	Keskiarvo	2,91
	Mediaani	3,00
	Moodi	3
	Keskihajonta	0,302
	Minimi	2
	Maksimi	3
Kylpylähoidot	n	145
	Keskiarvo	2,49
	Mediaani	3,00
	Moodi	3
	Keskihajonta	0,625
	Minimi	1
	Maksimi	3
Erikoisehostus	n	61
	Keskiarvo	2,44
	Mediaani	3,00
	Moodi	3
	Keskihajonta	0,620
	Minimi	1
	Maksimi	3
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen	n	27
	Keskiarvo	2,37
	Mediaani	2,00
	Moodi	2
	Keskihajonta	0,565
	Minimi	1
	Maksimi	3
Yritystoiminnan suunnittelu	n	14
	Keskiarvo	2,43
	Mediaani	2,50
	Moodi	3
	Keskihajonta	0,646
	Minimi	1
	Maksimi	3

Tutkinnon osa		
Huippuosajana toimiminen	n	6
	Keskiarvo	3,00
	Mediaani	3,00
	Moodi	3
	Keskihajonta	0,000
	Minimi	3
	Maksimi	3
Yrityksessä toimiminen	n	25
	Keskiarvo	2,72
	Mediaani	3,00
	Moodi	3
	Keskihajonta	0,542
	Minimi	1
	Maksimi	3

Liite 3 Näyttöjen suorituspaikat tutkinnon osittain

Tutkinnon osa	Näyttöpaikka	n	%
Ihon hoito	Työpaikka	431	50
	Oppilaitos	371	43
	Työpaikka ja oppilaitos	63	7
	Yhteensä	865	100
Ihohoidon ohjaus	Työpaikka	433	63
	Oppilaitos	241	35
	Työpaikka ja oppilaitos	9	1
	Yhteensä	683	100
Ehostus	Työpaikka	252	31
	Oppilaitos	545	66
	Työpaikka ja oppilaitos	23	3
	Yhteensä	820	100
Kauneudenhoitoalan yrittäjyys ja yritystoiminta	Työpaikka	239	44
	Oppilaitos	279	51
	Työpaikka ja oppilaitos	31	6
	Yhteensä	549	100
Täydentävät ihohoidot	Työpaikka	267	52
	Oppilaitos	221	43
	Työpaikka ja oppilaitos	24	5
	Yhteensä	512	100
Kauneudenhoito ja tuoteneuvonta	Työpaikka	64	94
	Oppilaitos	4	6
	Yhteensä	68	100
Kosmetologina toimiminen terveydenhuollon toimintaympäristössä	Työpaikka	5	45
	Oppilaitos	5	45
	Työpaikka ja oppilaitos	1	9
	Yhteensä	11	100
Kylpylähoidot	Työpaikka	53	37
	Oppilaitos	86	60
	Työpaikka ja oppilaitos	5	3
	Yhteensä	144	100
Erikoisehostus	Työpaikka	10	17
	Oppilaitos	48	81
	Työpaikka ja oppilaitos	1	2
	Yhteensä	59	100
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen	Työpaikka	19	70
	Oppilaitos	8	30
	Yhteensä	27	100

Tutkinnon osa	Näyttöpaikka	n	%
Yritystoiminnan suunnittelu	Työpaikka	3	25
	Oppilaitos	8	67
	Työpaikka ja oppilaitos	1	8
	Yhteensä	12	100
Huippuosajana toimiminen	Työpaikka	2	40
	Oppilaitos	3	60
	Yhteensä	5	100
Yrityksessä toimiminen	Työpaikka	14	61
	Oppilaitos	8	35
	Työpaikka ja oppilaitos	1	4
	Yhteensä	23	100

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (KARVI) on itsenäinen koulutuksen arviointivirasto. Se toteuttaa koulutuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestäjien toimintaan liittyviä arviointeja varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen. Lisäksi arviointikeskus toteuttaa perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen oppimistulosten arviointeja. Keskukseen tehtävänä on myös tukea opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä ja korkeakouluja arviointia ja laadunhallintaa koskevista asioista sekä kehittää koulutuksen arviointia.

Raportissa kuvataan kauneudenhoitoalan perustutkinnon opiskelijoiden ammatillista osaamista ja näyttöjen toteuttamista. Arviointi perustuu pääosin näyttöjen arvosanoihin ja niiden tarkasteluun taustamuuttujittain. Arvosanojen lisäksi arvioinnissa on hyödynnetty muuta seurantatietoa sekä koulutuksen järjestäjien itsearviointeja. Arviointitietoa on koottu kolmen vuoden ajalta vuonna 2015 aloittaneiden opiskelijoiden näytöistä.

ISSN-L 2342-4176
ISBN 978-952-206-505-6 (nid.)
ISBN 978-952-206-506-3 (pdf)

Kansallinen koulutuksen
arviointikeskus
PL 28 (Mannerheiminaukio 1 A)
00101 HELSINKI

Sähköposti: kirjaamo@karvi.fi
Puhelinvaihte: 029 533 5500
Faksi: 029 533 5501

www.karvi.fi